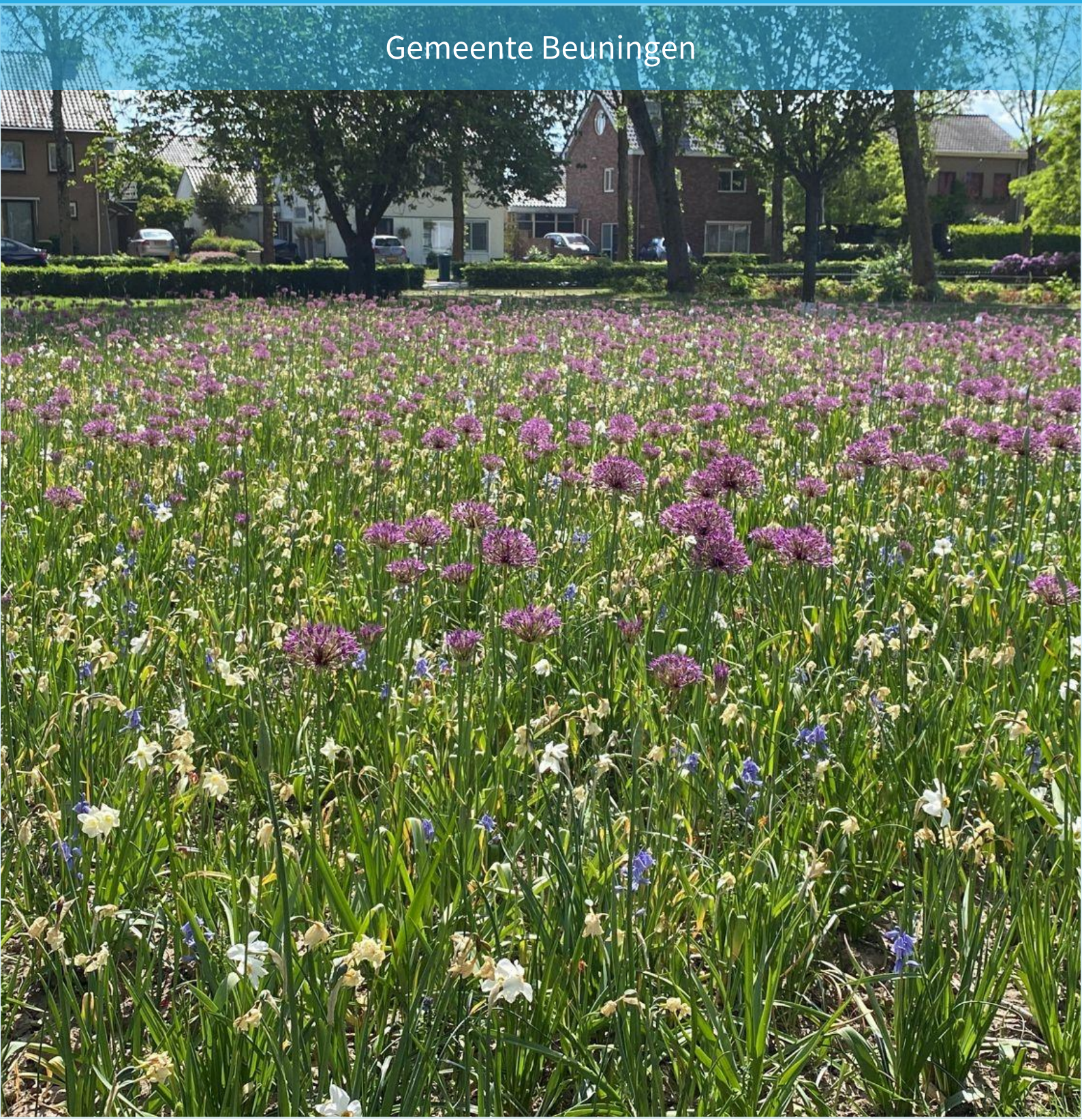
beheeraccent
advies

Groenbeheerplan 2025-2028

Gemeente Beuningen

Colofon

Titel:	Groenbeheerplan 2025-2028
Versie:	Definitief
Datum:	15 maart 2024
Opdrachtgever:	Gemeente Beuningen
Projectleider	Martijn Klompenhouwer
Opdrachtnemer:	Beheeraccent, www.beheeraccent.nl
Auteur(s):	Maaike Burggraaf

Groenbeheerplan 2025 - 2028

Gemeente Beuningen

Inhoudsopgave

Samenvatting 8

1 Inleiding 12
1.1 Aanleiding 12
1.2 Doel 12
1.3 Scope 13
1.4 Leeswijzer 13

2 Kaders & ambities 16
2.1 Onze opgave 16
2.2 Wettelijke kaders 16
2.3 Gemeentelijk beleid & ambities 18

3 Visie op groenbeheer 21
3.1 Scope 21
3.2 Beleidsthema's 22
3.3 Biodiversiteit 24
3.4 Klimaatadaptatie 30
3.5 Functionele groenvoorzieningen met een goede kwaliteit 33
3.6 Samen met onze bewoners 35
3.7 Omschrijving beheergroepen 36

4 Areaal en kwaliteit 38
4.1 Areaal 38
4.2 Kwaliteit 39
4.3 Conclusie 44

5 Dagelijks beheer en onderhoud 46
5.1 Visie op groenbeheer 46
5.2 Kwaliteitsniveaus 47
5.3 Functionele gebieden 48
5.4 Kwaliteitskeuzes 49
5.5 Financieel overzicht 52

6 Vervangingsonderhoud 54
6.1 Technische inspectie Groen 54
6.2 Achterstallig onderhoud 56
6.3 Structurele vervangingsopgave 61
6.4 Financieel overzicht 62

7 Organisatie 64
7.1 Huidige organisatie 64
7.2 Ontwikkeling groenbeheer 64
7.3 Vervangingsopgave 65
7.4 Inspectie(s) en monitoring 65
7.5 Contracten & aanbestedingen 67
7.6 Communicatie 69
7.7 Conclusie 69

8 Conclusie en aanbevelingen 72
8.1 Conclusies 72
8.2 Aanbevelingen 74

Bijlagen 78
Bijlage 1 Omschrijving beheergroepen
~~Bijlage 2 Financieel overzicht exploitatie~~

Samenvatting

Voor u ligt het Groenbeheerplan van de gemeente Beuningen. Dit Groenbeheerplan betreft de periode 2025 t/m 2028 en omschrijft de visie op het groenbeheer, de kwaliteit van het groen en de benodigde maatregelen en kosten om het groen op het gewenste kwaliteitsniveau te blijven onderhouden. Het Groenbeheerplan heeft betrekking op de groenvoorzieningen (beplanting en gras- en kruidachtigen). De bomen en de bestrijding van invasieve soorten krijgen uitwerking in separate beheerplannen en vallen daarom buiten de scope van het Groenbeheerplan.

1. Doel

Het doel van het Groenbeheerplan is om voor het beheer en onderhoud van onze groenvoorzieningen aan de hand van duidelijke **kaders** en **uitgangspunten** de **werkwijze** en benodigde **middelen** voor de komende 4 jaar (2025 t/m 2028) vast te stellen.

2. Kaders en ambities

Het Groenbeheerplan sluit aan bij de visie op de fysieke leefomgeving die de gemeente Beuningen in de Omgevingsvisie heeft vastgelegd, inclusief de drie bijbehorende kernwaarden; **verbinding**, **betrokkenheid** en **mooi plekje**.

In het Groenbeheerplan is rekening gehouden met de belangrijkste wettelijke kaders (§2.2), zoals de 'Wet Natuurbescherming' en de gemeentelijke ambities en uitgangspunten (§ 2.3). Het Groenbeleidsplan van de gemeente Beuningen is de leidraad bij de ontwikkeling van het groenbeheer de komende jaren.

3. Visie op groenbeheer

Het nieuwe Groenbeleidsplan is in 2022 vastgesteld, waarmee de gemeente Beuningen streeft naar *een toekomstbestendige, gezonde en prettige leefomgeving. Daarbij is kwalitatief en functioneel groen onmisbaar*. Aan de hand van vijf thema's is deze visie uitgewerkt naar maatregelen voor de ontwikkeling van het groen in onze gemeente.

De thema's **biodiversiteit** (§3.3), **klimaatadaptatie**(§3.4), **functionele en kwalitatief goede groenvoorzieningen** (§3.5) en de **samenwerking met onze inwoners** (§3.6) zijn in de visie op groenbeheer uitgewerkt naar concrete maatregelen voor het beheer en onderhoud van het groen. Enkele voorbeeld zijn: het minder frequent maaien van bermen, grasvelden en oevers om de biodiversiteit te vergroten, het bladafval in beplantingsvakken laten liggen, het gebruik van klimaatadaptieve beplanting, het toepassen van nieuw beplantingsmateriaal dat voldoet aan hoge kwaliteitseisen en de participatie van bewoners en vrijwilligers in het groenbeheer.

4. Areaal & kwaliteit

Het areaal aan groenvoorzieningen (§4.1) is als volgt opgebouwd:

 36 hectare beplanting

 173 hectare gras- en kruidachtigen

In het najaar van 2023 is er een inspectie uitgevoerd om de technische kwaliteit (§ 4.2) van de groenvoorzieningen in beeld te brengen. Hierbij zijn de groenvakken beoordeeld op verschillende kwaliteitsaspecten, zoals; kale plekken, conditie en restlevensduur.

Over het algemeen voldoet de technische staat van de groenvakken aan de gewenste kwaliteit (ambitieniveau). Belangrijke aandachtspunten zijn echter de **kale plekken** in beplantingsvakken en de aanwezigheid van woekeronkruiden. In 17% van de beplantingsvakken zijn **woekeronkruiden** aanwezig. Dit zijn lastig te bestrijden onkruiden die zich snel verspreiden en de gewenste beplanting overwoekeren. De aanpak van de woekeronkruiden is noodzakelijk om te voorkomen dat de technische staat van de beplanting versneld afneemt. Dit kan door beplantingsvakken met woekeronkruiden te gaan renoveren (zie hoofdstuk 6, vervangingsopgave).

5. Dagelijks beheer en onderhoud

Onder het 'dagelijks beheer en onderhoud' verstaan we de **jaarlijks terugkerende onderhoudsmaatregelen**. Op basis van een indeling in functionele gebieden en de kwaliteitsniveaus van CROW (A+ t/m D) biedt het Groenbeheerplan aan de hand van twee scenario's **kwaliteitskeuzes** aan.
Het **eerste scenario** is gebaseerd op het huidige kwaliteitsbeeld en manier waarop we het beheer en onderhoud organiseren. De beschikbare middelen in de begroting zijn volgens prijspeil 2024 toereikend genoeg om de huidige werkwijze de komende jaren voort te zetten.

Het **tweede scenario** is een voorstel voor het hanteren van een hoger ambitieniveau voor het beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen. Voor de groenvoorzieningen in de accentzones en hoofdwegen hanteren we een A-kwaliteit, voor de woonwijken en werkgebieden een B-kwaliteit en voor het buitengebied een C-kwaliteit. De extra benodigde middelen bedragen jaarlijks € 85.000 tot € 125.000. Vanwege de marktwerking hanteren we een bandbreedte.

6. Vervangingsonderhoud

Vervangingsonderhoud is nodig om versleten groenvoorzieningen tijdig te kunnen vernieuwen. Hierbij maken we onderscheid naar '**achterstallig vervangingsonderhoud**', ontstaan door het niet (tijdig) uitvoeren van onderhoudsmaatregelen en de '**structurele vervangingsopgave**'.

Het resultaat van de technische inspectie Groen (§6.1) maakt inzichtelijk welke maatregelen er nodig zijn om de technische staat van de groenvoorzieningen weer op orde te brengen. Deze maatregelen zijn: inboeten, plaatselijk herstellen, omvormen en renoveren.

Achterstallig vervangingsonderhoud (§6.2)
De maatregelen uit de technische inspectie betreffen achterstallig vervangingsonderhoud. In het Groenbeheerplan is gekozen voor een aanpak die gericht is op het omvormen van **struikrozen** (onderhoudsintensief) en het renoveren van **beplantingsvakken met**

woekeronkruiden. De opgave pakken we wijkgericht aan en voeren we binnen 4 jaar uit. De totale kosten hiervoor bedragen € 291.627. Hiervoor zijn er op dit moment, binnen de huidige begroting, geen middelen beschikbaar.

Structurele vervangingsopgave (§6.3)
De structurele vervangingsopgave van de groenvoorzieningen betreft jaarlijks € 321.443. De structurele vervangingsopgave is berekend aan de hand van de meest recente **areaalgegevens**, **afschrijvingstermijnen** en **eenheidsprijzen**. In de huidige begroting is op de exploitatie een budget van € 150.000 beschikbaar voor het projectmatig vervangen van groenvoorzieningen. De extra benodigde middelen voor de structurele vervangingsopgave bedragen jaarlijks € 171.443.

In de periode 2025 t/m 2028 bedragen de extra benodigde middelen voor de aanpak van het achterstallig vervangingsonderhoud en de structurele vervangingsopgave jaarlijks € 244.350.

7. Organisatie

Sinds de vaststelling van het vorige Groenbeheerplan in 2013 is de groene opgave in de gemeente Beuningen zowel kwantitatief als kwalitatief toegenomen. De interne organisatie is echter onvoldoende meegegroeid. Om uitvoering te geven aan het nieuwe Groenbeheerplan is er behoefte aan **uitbreiding van de interne capaciteit** (bv. inhuur externe capaciteit en/of vacatureruimte beschikbaar stellen) en **de inzet van marktpartijen** voor het organiseren en uitvoeren van monitoring en inspectie(s).

Om de werkdruk op de interne organisatie te verkleinen is het belangrijk dat **het gegevensbeheer** en specifiek het mutatieproces op orde zijn. Het tijdig **communiceren** over werkzaamheden en het resultaat draagt bij aan een realistisch verwachtingspatroon van onze inwoners en de vermindering van klachten en meldingen.

8. Conclusies en aanbevelingen

Het Groenbeheerplan bestaat uit meerdere **bouwstenen**, zoals de visie op het groenbeheer, het dagelijks beheer en onderhoud, het vervangingsonderhoud en de ontwikkeling van de interne organisatie. Deze bouwstenen zijn **onderling met elkaar verbonden** en vormen samen één geheel, waarbij een separate beslissing over één of meerdere bouwstenen invloed heeft op het uiteindelijke resultaat.

Voor de implementatie van het Groenbeheerplan op operationeel niveau gaan we vanaf 2025 **nieuwe onderhoudscontract(en)** opstellen en aanbesteden. De kwaliteitskeuzes en maatregelen uit het Groenbeheerplan vertalen we naar de nieuwe onderhoudscontract(en).

In de voorbereidingsfase van de vervangingsopgave toetsen we deze aan de **integrale programmering** en vertalen we de opgave aan de hand van een **praktijktoets** naar een gewenste aanpak per straat, buurt en/of wijk. Het resultaat is een meerjarenprogrammering voor de vervangingsopgave van het groen.

In de toekomst is het gewenst om voor het groot onderhoud (meerjaarlijkse cyclus) in de begroting te werken met **voorzieningen**. Dit biedt als voordeel dat de beheerder de werkzaamheden planmatig kan organiseren en uitvoeren en er geen grote schommelingen ontstaan op de exploitatie.

1 Inleiding

Voor u ligt het ‘Groenbeheerplan, onze groene basis op orde’ van de gemeente Beuningen. Dit Groenbeheerplan heeft betrekking op de periode 2025 t/m 2028 en omschrijft de visie op het groenbeheer, de kwaliteit van onze groenvoorzieningen en de benodigde maatregelen en kosten om het gewenste kwaliteitsniveau te behouden.

Een groene openbare ruimte is steeds belangrijker en speelt een centrale rol bij veel van de maatschappelijke opgaven, zoals de klimaatadaptatie, het vergroten van de biodiversiteit, de gezondheid van onze inwoners en de leefbaarheid. Met dit Groenbeheerplan borgen we de komende jaren de kwaliteit van onze huidige groenvoorzieningen, zodat het groen blijft bijdragen aan de ‘groene ambities’van de gemeente Beuningen.

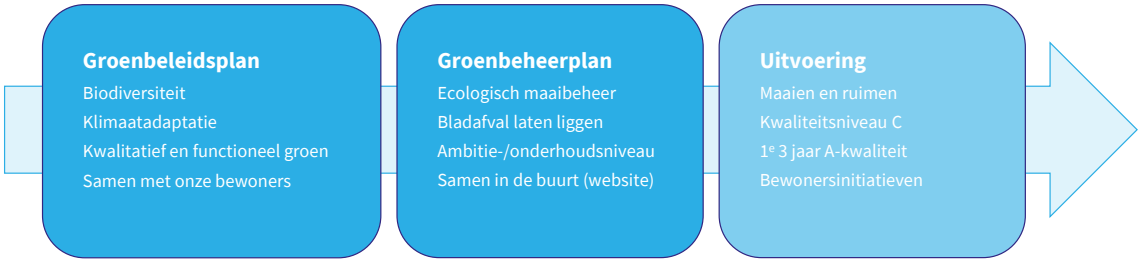
1.1 Aanleiding

De gemeente heeft de wettelijke taak om haar groenvoorzieningen adequaat te beheren en onderhouden. Dit betekent dat de beheerder moet zorgen dat het kapitaal waarin is geïnvesteerd in stand blijft door het tijdig plegen van onderhoud, waardoor kapitaalvernietiging en gevaarlijke situaties worden voorkomen.

Daarnaast kan met het onderhoud van de groenvoorzieningen een belangrijke bijdrage geleverd worden aan de kwaliteit en leefbaarheid van de openbare ruimte. Denk hierbij aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en gezondheid. Het is daarom van belang om met elkaar vast te stellen aan welke doelstellingen we met het onderhoud van de groenvoorzieningen bij willen dragen. Dit geeft handvatten bij bijvoorbeeld de programmering van de vervangingsopgave en het uitvoeren van het reguliere beheer en onderhoud.

1.2 Doel

Het doel van het Groenbeheerplan is om voor het beheer en onderhoud van onze groenvoorzieningen aan de hand van **duidelijke kaders** en **uitgangspunten** de **werkwijze** en **benodigde middelen** voor de komende 4 jaar (2025 t/m 2028) vast te stellen. Het Groenbeheerplan geeft hierbij uitwerking aan de strategische beleidsambities uit het Groenbeleidsplan door deze te vertalen naar concrete maatregelen voor het beheer en onderhoud, zie afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1: positie Groenbeheerplan 2025 t/m 2028

Door het Groenbeheerplan vervolgens op operationeel niveau te implementeren dragen we met de uitvoering van het beheer en onderhoud bij aan de beleidsambities. Dit doen we bijvoorbeeld door de maatregelen uit het Groenbeheerplan te vertalen naar nieuwe onderhoudscontracten.

1.3 Scope

Dit Groenbeheerplan richt zich op het onderhoud van de groenvoorzieningen, welke in beheer en/of eigendom zijn van de gemeente. Onze groenvoorzieningen bestaan uit de categorieën ‘beplanting’ en ‘gras- en kruidachtigen’. De bomen en de bestrijding van invasieve soorten vallen buiten de scope van dit Groenbeheerplan. Deze krijgen uitwerking in separate en/of andere beheerplannen (bv. Bomenbeheerplan).

1.4 Leeswijzer

Het Groenbeheerplan omschrijft in hoofdstuk 2 de belangrijkste wet- en regelgeving en de gemeentelijke ambities die relevant zijn voor het groenbeheer. Vervolgens is dit in hoofdstuk 3 vertaald naar de ‘visie op groenbeheer’ met daarin een uitwerking van de belangrijkste speerpunten vanuit het beleid naar concrete maatregelen voor het beheer en onderhoud.

Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de opbouw en kwaliteit van het huidige areaal aan groenvoorzieningen en op welke manier we de kwaliteit van onze groenvoorzieningen blijven toetsen.

Om onze groenvoorzieningen op het gewenste kwaliteitsniveau (ambitie) te blijven onderhouden zijn er onderhoudsmaatregelen nodig, waarbij we onderscheid maken in regulier onderhoud (hoofdstuk 5) en de vervangingsopgave (hoofdstuk 6). Beide hoofdstukken omschrijven de benodigde maatregelen en middelen.

Het Groenbeheerplan sluit af met de organisatie van het groenbeheer (hoofdstuk 7) met daarin een toelichting op de wijze waarop het huidige beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen is georganiseerd (o.a. monitoring/inspecties en onderhoudscontracten) en het effect van het Groenbeheerplan op de organisatie. Het resultaat van het Groenbeheerplan is in hoofdstuk 8 samengevat en vertaald naar aanbevelingen voor de implementatie van de opgave de komende 4 jaar.

Hoofdstuk	Toelichting
1. Inleiding	Aanleiding, doel, scope en leeswijzer
2. Kaders & ambities	Omschrijving wettelijke kaders / gemeentelijke ambities
3. Visie op groenbeheer	Speerpunten beleid vertaald naar beheermaatregelen
4. Areaal & kwaliteit	Opbouw areaal, inspecties, technische- en beeldkwaliteit
5. Dagelijks beheer en onderhoud	Maatregelen en benodigde middelen
6. Vervangingsinvestering(en)	Maatregelen en benodigde middelen
7. Organisatie	Toelichting organisatie groenbeheer
8. Conclusie & aanbevelingen	Conclusie en aanbeveling voor bv. implementatie
Bijlagen	Relevante achtergrondinformatie

Tabel 1.2: leeswijzer Groenbeheerplan 2025 t/m 2028, gemeente Beuningen

2 Kaders & ambities

Bij het voorbereiden en uitvoeren van ons groenbeheer houden we rekening met de wettelijke eisen (bv. in het kader van de Wet Natuurbescherming) en onze eigen gemeentelijke ambities en thema's zoals; duurzaamheid, klimaatverandering en biodiversiteit. Dit hoofdstuk geeft een toelichting op de wettelijke kaders die relevant zijn voor het groenbeheer en de gemeentelijke doelstellingen en ambities.

2.1 Onze opgave

Gemeente Beuningen wil een gemeente zijn waar je opgroeit, waar je blijft wonen en werken en waar je oud kunt worden. De Omgevingsvisie omschrijft de visie van de gemeente Beuningen op de fysieke leefomgeving en is gericht op de mogelijkheden voor wonen, werken, recreëren en ondernemen met daarbij aandacht voor een gezond en veilig leefklimaat. De drie kernwaarden zijn **verbinding, betrokkenheid** en **mooi plekje**, welke ook de basis zijn van het huidige coalitieakkoord. De vijf ambities uit de Omgevingsvisie maken inzichtelijk welke onderwerpen de gemeente belangrijk vindt en waar we de komende jaren aan willen gaan werken.

De vijf ambities voor de fysieke leefomgeving zijn:

1. Beuningen heeft voldoende woningen en voldoende bereikbare voorzieningen op de juiste plek, waardoor we leefbare kernen hebben;
2. Beuningen is gezond, inclusief en veilig;
3. Beuningen is energieneutraal en klimaatbestendig;
4. Beuningen heeft een schone leefomgeving met een waterkwaliteit, bodemkwaliteit en luchtkwaliteit die voldoen aan de normen. Ook heeft Beuningen zo min mogelijk hinder van geluid, geur, licht en omgevingsrisico's. Beuningen streeft naar vergroting van de biodiversiteit;
5. Beuningen is ondernemend en uitnodigend.

Bovengenoemde opgaven zijn verwerkt in het nieuwe Groenbeleidsplan, zie paragraaf 2.3.1. In dit Groenbeheerplan geven we hier verder uitwerking aan. In hoofdstuk 4 omschrijven we onze visie op het groenbeheer voor de komende 4 jaar, waarin we de beleidsthema's (bv. biodiversiteit) uitwerken naar concrete maatregelen.

2.2 Wettelijke kaders

De belangrijkste wet- en regelgeving die van invloed is op het beheer en onderhouden van de groenvoorzieningen zijn vastgelegd in het Nieuw Burgerlijk Wetboek (NBW) en de Wet Natuurbescherming. Als laatste is het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de basis voor de gemeentelijke verslaglegging en de planning en control cyclus. De BBV is daarmee een leidraad voor de financiele verdeling van de kosten (exploitatie, voorziening en investering).

2.2.1 Burgerlijk wetboek

Het beheer van de groenvoorzieningen in de openbare ruimte is een wettelijke overheidstaak. Dit is vertaald in de 'zorgplicht' die is vastgesteld in het Burgerlijk Wetboek en betekent dat we moeten kunnen aantonen dat de gemeente regelmatig onderhoud pleegt en de technische staat van de groenvoorzieningen inspecteert. Dit alles met als voornaamste doel het borgen van de veiligheid. Als we dit niet of in onvoldoende mate doen, kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor nalatigheid.

2.2.2 Wet Natuurbescherming

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wetgeving beschermt Nederlandse natuurgebieden, houtopstanden en planten- en diersoorten. De wet moet ervoor zorgen dat de verschillende planten- en diersoorten in de natuur blijven bestaan. Ook kwetsbare soorten mogen niet verdwijnen. In het kader van de Wet Natuurbescherming heeft de gemeente Beuningen een zogenaamde 'zorgplicht'. Dit betekent dat we voldoende zorg in acht nemen voor beschermde gebieden, in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving en we geen handelingen verrichten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden, dieren- en plantensoorten.

2.2.3 Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' omschrijft de wettelijke eisen die gelden voor de opzet en inhoud van de begroting en jaarrekening. Een belangrijk onderdeel van de BBV is de 'paragraaf onderhoud kapitaalgoederen', welke voor de toezichthouder een essentieel onderdeel is van het begrotingsonderzoek. De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen omschrijft het beleidskader, de uit het beleidskader voortvloeiende financiele consequenties en de vertaling daarvan naar de begroting (exploitatie, onderhoudsvoorziening en investering).

Indien er sprake is van achterstallig onderhoud (wanneer het onderhoud niet meer voldoet aan de door de raad vastgestelde minimale kwaliteitsniveau of de wettelijke norm) kan dit leiden tot hogere herstellasten of onveilige situaties. De BBV omschrijft dat achterstallig onderhoud zo snel mogelijk word hersteld, waarvoor de gemeente een voorziening dient te vormen of in bepaalde gevallen door het gehele kapitaalgoed versneld te vervangen.

In het Groenbeheerplan hanteren we de uitgangspunten van de BBV, waarbij we volgens de uitgangspunten uit de BBV de benodigde middelen berekenen voor de exploitatie, onderhoudsvoorziening(en) en investering(en).

2.3 Gemeentelijk beleid & ambities

De belangrijkste ambities en beleidsuitgangspunten van de gemeente Beuningen en specifiek voor de groenvoorzieningen zijn vastgelegd in de Omgevingsvisie, het Groenbeleidsplan en het Participatiebeleid.

2.3.1 Groenbeleidsplan

Het nieuwe Groenbeleidsplan is in 2022 vastgesteld en geeft uitwerking aan de ambities uit de Omgevingsvisie. De visie van het Groenbeleidsplan **"Gemeente Beuningen staat voor een toekomstbestendige, gezonde en prettige leefomgeving. Daarbij is kwalitatief en functioneel groen onmisbaar."**, is vertaald naar de volgende vijf thema's:

- Gemeentelijk bomenbestand;
- Biodiversiteit;
- Klimaatadaptiviteit;
- Functioneel en hoogwaardig groen;
- Samen met onze bewoners.

In hoofdstuk 4 van dit Groenbeheerplan zijn de thema's uit het Groenbeleidsplan uitgewerkt naar een visie op het groenbeheer. In deze visie omschrijven we de thema's uit het Groenbeleidsplan en vertalen deze naar concrete maatregelen voor het groenbeheer de komende 4 jaar.

2.3.2 Participatiebeleid

Ten tijde van het opstellen van het Groenbeheerplan werkt de gemeente Beuningen, samen met haar inwoners, aan het opstellen van een 'Kadernota Participatie'. Tijdens dit proces krijgen inwoners de mogelijkheid om aan te geven op welke manier zij met de gemeente willen samenwerken. Het resultaat hiervan neemt de gemeente eind 2023 mee in het nog op te stellen 'Kadernota Participatie'.

Er zijn al meerdere initiatieven waarmee we inwoners de gelegenheid geven om in samenwerking met de gemeente deel te nemen aan het onderhoud van onze groenvoorzieningen. Deze initiatieven staan in paragraaf 4.5 nader toegelicht.

2.3.3 Waterplan

In het 'Waterplan Beuningen' worden de ambities op het gebied van water in Beuningen onderverdeeld in de volgende vijf categorieën:

- **Afkoppelen:** het afkoppelen van 25% van het verhard oppervlak van het gemengd stelsel en 100% afkoppelen bij uitbreidingsplannen.

- **Waterkwaliteit:** verbeteren van de oppervlaktekwaliteit conform de functie toekenning van het oppervlaktewater.

- **Het toekennen van functies aan het oppervlaktewater:** hiervoor zijn functietypen gedefinieerd die bestaan uit een onderling samenhangend geheel van doelstellingen met betrekking tot de waterkwaliteit, waterkwantiteit, natuurwaarden, inrichting en onderhoud. Er wordt onderscheid

gemaakt in de functietypen: natuurlijk water, belevingswater en kijkwater. Het beheer en onderhoud van het oppervlaktewater en de oevers is aangepast op het toegekende functietype.

- **Veiligheid:** bij de aanleg en inrichting van waterlopen wordt bewust rekening gehouden met de kindveiligheid van het water. Dit betekent dat flauwe taluds en/of plasdras zones aangelegd worden om verdrinking te voorkomen.

- **Waterbeleving:** water meer zichtbaar maken en elementen toevoegen, zodat het water meer beleefd wordt.

In paragraaf 3.3.2 omschrijven we onze visie op het natuurlijk vriendelijk beheer en onderhoud van oevers gelegen langs ‘kijkwater’. Hier zijn er kansen om in het kader van het vergroten van de biodiversiteit de oevers ecologisch te gaan maaien.

3 Visie op groenbeheer

In 2022 heeft de gemeente Beuningen het nieuwe Groenbeleidsplan vastgesteld, met daarin kaders en uitgangspunten voor de instandhouding en toekomstige ontwikkeling van een hoogwaardige en functionele groenstructuur. De visie in het Groenbeleidsplan is:

"Gemeente Beuningen staat voor een toekomstbestendige, gezonde en prettige leefomgeving. Daarbij is kwalitatief en functioneel groen onmisbaar."

Om de visie te bereiken zijn er in het Groenbeleidsplan vijf thema's uitgewerkt. Deze thema's sluiten aan bij de Omgevingsvisie en de opgaven uit het coalitie-akkoord. Eén van deze thema's heeft betrekking op het gemeentelijk bomenbestand. Dit thema krijgt een nadere uitwerking in het nog op te stellen Bomenbeheerplan. De andere thema's zijn in dit hoofstuk nader toegelicht en geconcretiseerd naar maatregelen voor het beheer en onderhoud van onze groenvoorzieningen.

3.1 Scope

3.1.1 Groenbeheerplan

Dit Groenbeheerplan is van toepassing op het *beheer en onderhoud* van het *huidige areaal aan groenvoorzieningen* in de periode 2025 t/m 2028. Het is van belang om ons te realiseren dat het Groenbeheerplan betrekking heeft op het beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen en dus in beperkte mate uitwerking geeft aan toekomstige inrichtingsmaatregelen. Uiteraard kunnen we hier in het kader van de beleidsthema's wel sturing aan geven. Dit betekent dat het Groenbeheerplan alleen uitwerking geeft aan de acties uit het Groenbeleidsplan die direct betrekking hebben op het beheer en onderhoud van de huidige groenvoorzieningen.

De maatregelen met betrekking tot de andere disciplines (bv. inrichting en ontwerp) krijgen uitwerking in andere planvormingsprocessen, zoals in het Programma van Eisen waarin staat omschreven aan welke eisen nieuwe beplanting dient te voldoen met als doel om bij nieuwe aanplant te komen tot functioneel groen met een goede kwaliteit.

Daarnaast is het Groenbeheerplan alleen van toepassing op het huidige areaal aan groenvoorzieningen. Onder 'groenvoorzieningen' verstaan we al het gemeentelijk groen (o.a. beplanting en gras-en kruidachtigen), exclusief de bomen. Voor de gemeentelijke bomen geldt dat we een separaat 'Bomenbeheerplan' opstellen. Hoewel de 'onkruid- en veegvuilbeheersing op verharding' op de begroting onderdeel uitmaken van de asset Groen is deze niet meegenomen bij het opstellen van het

Groenbeheerplan. De onkruid- en veegvuilbeheersing op verhardingen maakt namelijk onderdeel uit van het wegbeheer en krijgt daarom uitwerking in het 'Wegbeheerplan'.

3.2 Beleidsthema's

In het Groenbeheerplan werken we de volgende thema's uit het Groenbeleidsplan uit naar maatregelen:

- Biodiversiteit
- Klimaatadaptatie
- Functioneel en hoogwaardig nieuw groen
- Samen met onze bewoners

Bij het uitwerken van de beleidsthema's naar maatregelen voor het groenbeheer hebben we in een gezamenlijke werksessie alle opgaven bij de beleidsthema's met elkaar besproken. Hierbij zijn de opgaven onder te verdelen naar verschillende disciplines, namelijk;

- Beheer & onderhoud;
- Ontwerp & inrichting;
- Communicatie en participatie.

Naast de verdeling in disciplines is er ook een onderverdeling gemaakt naar de termijn waarin we maatregelen kunnen gaan voorbereiden en uitvoeren. Dit heeft geresulteerd in het overzicht opgenomen in afbeelding 3.1.

	Beheer & onderhoud	Inrichting & ontwerp	Overige (bv. communicatie)
Korte termijn (1-2 jaar)	**Groenbeheerplan**		
Middellange termijn (3-5 jaar)			
Lange termijn (> 5 jaar)	**Visie op de toekomst**		

Afbeelding 3.1: scope 'visie op groenbeheer' in Groenbeheerplan 2024 t/m 2027

Acties uit het Groenbeleidsplan die van toepassing zijn op andere disciplines (bv. ontwerp & inrichting of communicatie) krijgen uitwerking in andere planvormingsprocessen. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan:

- Een 'Groenstructuurplan' die uitwerking geeft aan het behoud van landschapselementen en het realiseren van groene en ecologische verbindingen;
- Een 'handboek en/of leidraad' voor de inrichting van de openbare ruimte waarin o.a. eisen zijn opgenomen voor het natuurinclusief bouwen bij nieuwbouwprojecten;
- Een 'Programma van eisen' met daarin de eisen die we stellen aan nieuwe materialen (bv. beplantingsmateriaal en graszaad) en inrichtingsmaatregelen (bv. minimale omvang beplantingsvak en het toepassen van bodemverbetering).

Relatie Groenbeleidsplan & Groenbeheerplan

Samenvattend is de scope van het Groenbeheerplan als volgt:

- Discipline: beheer & onderhoud
- Objecten: huidige groenvoorzieningen, excl. bomen en onkruid- en veegvuilbeheersing op verharding
- Termijn: korte- en middellange termijn (max. 5 jaar)
- Periode: 2025 t/m 2028

Dit betekent dat we binnen de scope van het Groenbeheerplan alleen uitwerking geven aan de volgende thema's en acties uit het Groenbeleidsplan:

Biodiversiteit:

- Het bepalen van doelsoorten of doelsoortgroepen en de voortgang monitoren;
- Het in kaart (blijven) brengen van grasvelden, parken, bermen en oevers waarop ecologisch maaibeheer kan worden toegepast;
- Het huidige beheer monitoren met aandacht voor biodiversiteit en waar nodig bijstellen.

Klimaatadaptatie:

- Het toepassen van klimaatadaptieve beplanting;
- Mulchen bladafval;
- Bladafval laten liggen;
- Aanplantperiode i.r.t. klimaatverandering;
- Planning werkzaamheden.

Kwalitatief en functioneel groen:

- Definitie 'functioneel groen met een goede kwaliteit';
- Ambitie-/onderhoudsniveaus.

Samen met onze bewoners:

- Mogelijkheden voor inwoners om te participeren in het beheer en onderhoud van onze groenvoorzieningen.

3.3 Biodiversiteit

Onder 'biodiversiteit' verstaan we verschillende levensvormen, welke zijn onder te verdelen naar ecosystemen, soorten en genen. De gemeente Beuningen kent verschillende landschapstypen (o.a. uiterwaarden, oeverwallen en het kommengebied) en biedt daarmee kansen voor het versterken van de biodiversiteit. Het doel is om de biodiversiteit zowel binnen als buiten de bebouwde kom te versterken en met gerichte maatregelen ook te gaan vergroten.

In dit Groenbeheerplan geven we uitwerking aan de volgende acties uit het Groenbeleidsplan met als doel het behouden en vergroten van de biodiversiteit:

- Het bepalen van doelsoorten of doelsoortgroepen en de voortgang monitoren;
- Het in kaart (blijven) brengen van grasvelden, parken, bermen en oevers waarop ecologisch maaibeheer kan worden toegepast;
- Het huidige beheer monitoren met aandacht voor biodiversiteit en waar nodig bijstellen.

3.3.1 Doelsoorten en doelsoortgroepen

Dieren en planten komen niet zomaar toevallig op een plek voor. Dieren en planten leven op een specifieke plek, omdat deze voldoet aan de ecologische eisen die het dier of de plant heeft. Door het toepassen van de juiste maatregelen, creëren we de juiste omstandigheden voor een specifiek soort en/of gemeenschap. Daarbij spreken we in Nederland van een 'doelsoort' wanneer een dier of plant bedreigd, zeldzaam en van internationaal belang is.

De gemeente Beuningen kent ook een aantal doelsoortgroepen, zoals; amfibieën, bijen, tuinvogels en vlinders. Door het beheer en onderhoud van beheergroepen op specifieke locaties aan te passen op de eisen van de doelsoortgroepen stimuleren we het behoud en de groei van deze doelsoortgroepen. Concrete voorbeelden zijn :

Beheergroep	Doelsoortengroep	Maatregelen
Graslanden	Indicatorsoorten 'glanshavergrasland'; kruiden- en bloemrijk grasland t.b.v. tuinvogels, bijen en vlinders	Niet klepelen, maairegime afstemmen op doelsoortengroep
Bosplantsoen	Tuinvogels en vlinders	Beheren op 'bloei' gericht op inheemse bloeiende besdragers, buiten broedseizoen periodiek afzetten (niet snoeien)
Grienden	Tuinvogels en bijen	Beheren op 'bloei', buiten broedseizoen periodiek en gefaseerd afzetten.
Oevers	Amfibieën	Gefaseerd maaien in de minst kwetsbare periode (sept./okt.)

Afbeelding 3.2: doelsoortgroepen en maatregelen, gemeente Beuningen

De planning en uitvoering van de beheersmaatregelen passen we aan op de behoefte van de doelsoorten (bv. bloeiende beplanting). Paragraaf 4.3.4. geeft een toelichting op de wijze waarop we de ontwikkeling van de doelsoortgroepen gaan monitoren.

3.3.2 Toepassen van ecologisch beheer en onderhoud

Eén van de acties uit het Groenbeleidsplan is het in kaart brengen van grasvelden, parken en bermen waarop ecologisch maaibeheer kan worden toegepast. Inmiddels zijn de potentiële locaties in beeld gebracht en zijn we al gestart met het ecologisch maaien van meerdere locaties. Naast het ecologisch maaien zijn er echter nog meer kansen om op een eenvoudige manier de biodiversiteit te vergroten. Deze kansen staan in deze paragraaf nader toegelicht.

Grasvelden, bermen en parken

Steeds meer overheden kiezen voor ecologisch maaibeheer, omdat dit de biodiversiteit, de overlevingskansen van insecten en de belevingswaarde van de bermen vergroot. Onder ecologisch maaibeheer verstaan we het volgende:

- Het minder vaak of gefaseerd maaien;
- Het maaisel blijft enkele dagen liggen en voeren we daarna af, zodat kruiden de kans krijgen om uit te zaaien;
- Bij het afstellen van de maaihoogte houden we rekening met het behoud van rozetten;
- Het moment van maaien stemmen we af op de vegetatieontwikkeling (doelsoorten).

Afbeelding 3.3: voorbeeld ecologisch maaien grasberm

Deze manier van maaien stimuleert de groei van bloeiende planten, welke vervolgens veel insecten aantrekt.

De gemeente Beuningen is al gestart met het ecologisch maaien van de grasvelden, bermen en stedelijke parken. Op dit moment passen we op ongeveer 15 hectare grasland ecologisch maaibeheer toe. Enkele voorbeelden zijn:

- Het ecologisch maaien van enkele grasbermen;
- Het toepassen van ecologisch maaibeheer in de buurten Schoenaker en Heuve, bij de Vordingse Plas, achter de geluidswal aan de Palinggracht en in het Heuvepark;
- Wisselend maaibeheer in de wijk Keizershoeve in Ewijk;
- Pilot sinusmaaien langs de Nieuwe Pieckelaan en de Schoenaker.

Het ecologisch maaien van bermen, grasvelden en parken willen we op grote schaal gaan voortzetten. De locaties die hiervoor geschikt zijn, hebben we op basis van de volgende criteria in beeld gebracht:

- Omvang bermen/graslanden;
- Functie(s);
- Aanwezigheid bomen;
- Ecologische slagingskans (potentie).

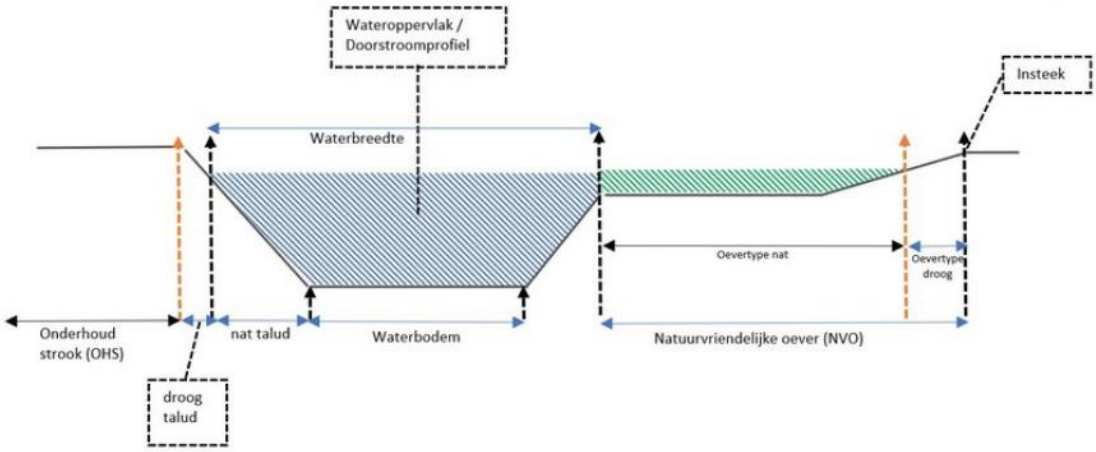
Bij het bepalen van kansrijke locaties voor ecologisch maaien is en blijft veiligheid en functionaliteit belangrijk. We blijven ervoor zorgen dat kruispunten overzichtelijk zijn, dat er geen grasvegetatie over de fietspaden hangt, dat reflectorpalen en/of verkeerskundige signaleringen zichtbaar zijn en dat bijvoorbeeld speel- en sportplekken aantrekkelijk en bruikbaar blijven.

Om op grote schaal ecologisch te gaan maaien, zullen we het maaien van de grasvelden, bermen en stadsparken gaan opnemen in een (integraal) onderhoudscontract en middels een Europese aanbesteding op de markt gaan zetten. Deze manier van aanbesteden biedt de kans om aan de hand van 'inschrijvingseisen' marktpartijen te contracteren die op basis van ervaring en certificeringen kunnen aantonen geschikt te zijn en ervaring hebben met het ecologisch maaien van grasvegetaties. Wanneer we bij de gunningsmethodiek kiezen voor de beste prijs-kwaliteitsverhouding kunnen we veel beter gebruik maken van de expertise van de marktpartijen op het gebied van ecologisch maaibeheer.

Op dit moment maaien we 18% van het totale areaal aan gazons en grasbermen op een ecologische manier. Het doel is om vanaf 2026 te starten met het op grote schaal ecologisch maaien van onze bermen, grasvelden en parken, waarbij het percentage aan gazons en bermen die we ecologisch maaien de komende jaren zal gaan toenemen.

Natuurvriendelijke oevers

Naast het ecologisch maaien van bermen, grasvelden en de parken zijn we in relatie tot het maaibeheer gestart met het ecologisch maaien van oevers langs 'natuurlijk water'. De oevers gelegen langs watergangen met de functie 'kijkwater' zijn vanwege de profielopbouw ook geschikt voor het ecologisch maaien van oevers. Kenmerkend voor deze oevers is de geleidelijke overgang van water naar land met verschillende vegetatietypen (o.a. oeverplanten en onderwaterplanten). De aanwezigheid van deze begroeiing is belangrijk voor waterdieren, amfibieën en vogels. De vissen paaien tussen de planten en voor de kleine waterdieren dient de begroeiing als voedsel en schuilplaats. De begroeiing van de oever dient dus als basis van het ecosysteem in en om het water.

Afbeelding 3.4: dwarsdoorsnede 'natuurvriendelijke oever'

Afbeelding 4.4 is een dwarsdoorsnede van een natuurvriendelijke oever. Het wateroppervlak en het natte gedeelte van de oever (oevertype nat) heeft het Waterschap in beheer en onderhoud, waarbij zij de watergang en het natte gedeelte van de oever 1x per jaar uitmaaien. Het droge gedeelte van de oever (oevertype droog) en het grasland na de insteek is in beheer en onderhoud van de gemeente.

De droge oevers langs ‘kijkwater’ gaan we, indien de locatie daarvoor geschikt is, omvormen naar ‘natuurlijk water’. Dit betekent dat we jaarlijks aan één zijde van de watergang het droge gedeelte van de oever maaien, waarbij er om de 50 meter een gedeelte van de beplanting op de droge oever blijft staan. Om bij ‘natuurlijk water’ een geleidelijke overgang te creëren tussen de droge oever en het naastgelegen grasland (na de insteek) maaien we de eerste 2,5 meter vanaf de insteek minder frequent (bijvoorbeeld 1x per 2 jaar).

Door de oevers langs ‘natuurlijk water’ ecologisch te maaien creëren we meer overgangen tussen de oever- en grasvegetaties en dragen we zorg voor de aanwezigheid en behoud van de vegetatietypen die nodig zijn voor de waterdieren, amfibieën en vogels.

Afbeelding 3.5: voorbeeld natuurvriendelijke oevers

We zijn al gestart met het ecologisch maaien van de oevers (droge talud) langs ‘natuurlijk water’ door het maaibeheer hierop aan te passen. Dit doen we door:

- Bij het plannen van de maaiwerkzaamheden en bij het in te zetten materieel rekening te houden met de kwetsbare soorten (bv. amfibieën) en het broedseizoen;
- Gefaseerd maaien van de droge oevers waarmee we ruimte creëren voor de gewenste flora en fauna;
- Het minder frequent maaien van het grasland vanaf de insteek (2,5 meter);
- Het maaisel enkele dagen te laten liggen en daarna op te ruimen, zodat dieren de kans krijgen om voorafgaand aan het opruimen van het maaisel een nieuwe plek te vinden.

Op dit moment is 60% van alle oevers in onze gemeente een natuurlijke oever. In de periode 2025 t/m 2028 is het doel om de kansrijke gebieden en locaties voor het omvormen van ‘kijkwater’ naar ‘natuurlijk

water' in beeld te brengen en het maaibeheer hierop aan te passen. Daarnaast streven we bij nieuwbouwprojecten naar de aanleg van natuurlijke oevers en/of 'natuurlijk water'. Op die manier verwachten we dat het percentage aan natuurlijke oevers de komende jaren zal gaan toenemen.

3.3.3 Effectgestuurd beheer

De huidige werkwijze voor het beheer en onderhoud is gebaseerd op het beeldgericht werken van CROW, waarbij we het gewenste eindresultaat aan de hand van beelden en prestatie-eisen met elkaar vastleggen. Deze manier van werken sluit echter niet altijd goed aan bij andere doelstellingen, zoals het vergroten van de biodiversiteit. Een goed voorbeeld hiervan is het minder frequent maaien van grasvelden. Het resultaat hiervan sluit niet aan bij de gewenste beeldkwaliteit (het gras is te lang), maar draagt wel bij aan het behouden en vergroten van de biodiversiteit. Een ander goed voorbeeld is het snoeien van beplanting (bv. heesters en bodembedekkers) op basis van beeldkwaliteit. Deze manier van snoeien borgt het functioneel gebruik van de openbare ruimte, waarbij voetpaden bijvoorbeeld toegankelijk blijven. Dit is echter niet op alle locaties in de openbare ruimte noodzakelijk. Op sommige plekken, bijvoorbeeld in parken, kunnen we de beplanting bijvoorbeeld ten behoeve van de biodiversiteit meer de ruimte geven.

De basis voor ons beheer en onderhoud blijft het beeldgericht werken op basis van de ambitieniveaus die we met elkaar hebben vastgelegd. Daarbij willen we echter ruimte creëren voor effectgestuurd beheer op de locaties die daarvoor geschikt zijn. Daarbij hebben we naast de beeldkwaliteit ook aandacht voor het effect en/of doel dat we met onze groenvoorzieningen willen bereiken. Dit betekent in de praktijk dat we meer willen gaan differentiëren in de technische prestatie-eisen (beeldkwaliteit) om invulling te geven aan de beleidsthema's. Belangrijke voorwaarde hierbij is dat dit niet ten koste mag gaan van de belevingskwaliteit, veiligheid en functionaliteit van de openbare ruimte. Het vergroten van de biodiversiteit vraagt om een andere manier van beheer en onderhoud, waarbij er geen sprake is van verloedering van de openbare ruimte of achterstallig onderhoud.

Hoofdstuk 5 geeft een toelichting op de indeling in functionele gebieden, de ambitieniveaus (kwaliteitskeuzes) en de bijbehorende kosten.

3.3.4 Monitoren van biodiversiteit

De komende jaren gaan we aan de hand van verschillende maatregelen aan de slag met het vergroten van de biodiversiteit. Monitoring is nodig om te toetsen of de maatregelen daadwerkelijk bijdragen aan de biodiversiteit. Dit doen we op twee manieren:

- Monitoren ontwikkeling doelsoorten in relatie tot ecologisch maaien;
- Monitoren omvang areaal welke we op een ecologische wijze beheren.

Monitoren doelsoorten

Het monitoren van doelsoorten is arbeidsintensief en om die reden ook erg kostbaar. Daarnaast is het monitoren van doelsoorten alleen relevant wanneer er de mogelijkheid is om de onderhoudsmethodiek te kunnen aanpassen op de eisen van de doelsoort. Voor de gemeente Beuningen betekent dit dat we alleen de doelsoorten monitoren in relatie tot de grasvelden, bermen, parken en oevers waar we ecologisch gaan maaien. Hiervoor maken we gebruik van de inzet van vrijwilligers en/of studenten en

hanteren we bestaande methodieken. Een goed voorbeeld hiervan is de ‘Nectarindex’. Dit is een handige methode om te bepalen in welke mate een berm of grasland bijdraagt aan het behoud van insecten, vlinders en inheemse planten. Dit wordt gedaan door de aanwezig bloemen te tellen en hun ‘nectarwaarde’ te scoren. Hiermee verkrijgen we informatie over welke waarde de berm of het grasland heeft voor bestuiving en biodiversiteit.

Monitoren ontwikkeling ‘ecologisch beheer en onderhoud’

Naast het monitoren van de doelsoorten maken we jaarlijks inzichtelijk welk deel van ons groenareaal we op een ecologische manier beheren. We verwachten dat dit areaal de komende jaren in omvang zal toenemen door bijvoorbeeld het ecologisch maaien van bermen, graslanden, parken en oevers en het toepassen van effectgestuurd beheer. Het laatste biedt de mogelijkheid om te differentiëren in (beeld)kwaliteit, zodat er meer ruimte ontstaat om bijvoorbeeld de biodiversiteit te vergroten.

3.4 Klimaatadaptatie

Steeds vaker hebben we te maken met extreme weersomstandigheden, zoals; langere perioden van droogte, hitte en hevigere neerslag. De gemeente wil hier tijdig op inspelen door de openbare ruimte hierop aan te passen. Dit kan bijvoorbeeld door de openbare ruimte te vergroenen, meer ruimte te bieden voor waterberging en de aanplant van meer bomen.

Veel van de maatregelen die nodig zijn om onze openbare ruimte klimaatadaptief te maken zijn gericht op de inrichting, zoals; de aanplant van meer bomen en het omvormen van verharde oppervlakken naar groen. Deze maatregelen krijgen uitwerking in andere planvormingsprocessen (bv. Programma van Eisen en bij reconstructies en nieuwbouwplannen). Dit Groenbeheerplan omschrijft de manier waarop we het groen in onze gemeente klimaatadaptief gaan beheren.

3.4.1 Klimaatadaptieve beplanting

Bij de aanplant van nieuwe beplanting houden we rekening met de klimaatverandering, door te kiezen voor beplantingsmateriaal die bestand is tegen bijvoorbeeld hitte, droogte, verdichting en strooizout en zorg te dragen voor bodemverbetering (humusrijke bodem). Bij een vervangingsopgave kijken we daarom kritisch naar de bestaande beplanting en indien nodig vervangen we deze door een beplantingssoort die beter bestand is tegen de lokale omstandigheden. Er is al gestart met het opstellen van een lijst met klimaatadaptieve beplanting, inclusief eigenschappen, welke we toepassen in de gemeente Beuningen. De komende jaren zullen we op basis van onze ervaringen de lijst verder aanvullen en blijven actualiseren. Deze lijst dient als basis bij vervangingsopgaven en bij de (her)inrichting van de openbare ruimte. Dit Groenbeheerplan omschrijft in hoofdstuk 6 de vervangingsopgave voor de komende 4 jaar. Bij deze vervangingsopgave is al rekening gehouden met het toepassen van klimaatadaptieve beplanting.

3.4.2 Mulchen

Bij het snoeien van onze beplantingsvakken en het opruimen van bladafval is het gebruikelijk om het beplantingsvak ‘schoon’ achter te laten. Dit betekent dat we de beplantingsvakken snoeien en vervolgens het snoeimateriaal afvoeren, waarbij er geen snoeiresten achterblijven. Hetzelfde doen we met het opruimen van bladafval. Met een bladblazer maken we het groenvak volledig schoon, waarbij er geen bladafval achterblijft.

Afbeelding 3.6: mulchen bladafval

Deze methodiek heeft als nadeel dat onkruid veel kans krijgt om te groeien en beplantingsvakken snel uitdrogen bij langere perioden van droogte. Het toepassen van bodembedekking verbetert echter de bodemstructuur, waardoor voeding, lucht en vocht beter in de bodem dringen.

Het toepassen van bodembedekking doen we aan de hand van ‘mulchen’, waarbij we een laag van versnipperde planten en ander materiaal (bv. bladafval) over de grond aanbrengen. Dit kan bijvoorbeeld door het snoeimateriaal van beplanting te versnipperen tot mulch en deze gelijk weer terug te brengen in het beplantingsvak. Een andere mogelijkheid is het versnipperen van bladafval op de grasvelden. Dit kan bijvoorbeeld met de inzet van een aangepaste grasmaaier die het bladafval versnipperd, waarbij het restmateriaal achterblijft op de gazons. Een andere methode is het opruimen van bladafval op grasvelden, deze te versnipperen en op een later moment te hergebruiken (bv. bij de aanplant van nieuwe beplantingsvakken). Hiervoor dient de gemeente en/of de aannemer wel een depot beschikbaar te hebben om het versnipperde materiaal tijdelijk op te kunnen slaan.

De komende 4 jaar onderzoeken we de mogelijkheden met betrekking tot het toepassen van mulchen bij het snoeien van de beplanting en het opruimen van bladafval, zodat we de gewenste methodiek en de geschikte locaties mee kunnen nemen in het nieuw op te stellen (integrale) onderhoudscontract.

3.4.3 Bladafval laten liggen

Aanvullend op het mulchen van bladafval kunnen we het bladafval in de beplantingsvakken laten liggen. Dit heeft de volgende voordelen:

- De bladeren beschermen de beplanting tegen de kou;
- De bladeren vormen een natuurlijke schuilplaats voor dieren en insecten;
- Voedingsstoffen in de bladeren worden opgenomen door de bodem;
- Een gezonde bodem houdt meer water vast;
- Herfstbladeren verdwijnen vanzelf.

Veiligheid speelt een belangrijke rol bij het laten liggen van bladafval in de beplantingsvakken. Bladafval dat gemakkelijk uit de beplantingsvakken kan waaien, ruimen we daarom wel op. Dit voorkomt dat bladafval op plekken terechtkomt, waar dit niet gewenst is. Vanaf 2024 starten we met het laten liggen van bladafval in de beplantingsvakken die daarvoor geschikt zijn.

3.4.4 Aanplantperiode

Door de klimaatverandering krijgen we vaker te maken met perioden van extreme droogte. Hier moeten we bij de aanplant van nieuwe beplanting dan ook rekening mee houden. Dit doen we door nieuwe beplanting alleen aan te planten in de periode 1 november t/m 1 maart. De nieuwe beplanting heeft dan voldoende tijd om goed aan te slaan en daarmee voorkomen we dat de nieuwe aanplant direct te maken krijgt met extreme droogte. Dit leidt tot minder uitval van nieuwe beplanting. De te hanteren aanplantperiode is dan ook een harde richtlijn.

3.4.5 Planning van werkzaamheden

Bij de uitvoering van onze werkzaamheden krijgen we ook steeds vaker te maken met extreme weersomstandigheden. Een goed voorbeeld hiervan is het maaien van onze grasvelden en bermen. Bij natte weersomstandigheden ontstaat er spoorvorming, tijdens een periode van droogte herstelt het gras minder snel en kan door het maaien geel uitslaan. De planning van de onderhoudswerkzaamheden dient dus rekening te houden met het effect van de klimaatsverandering(en). Daarnaast is de planning een

flexibel document, waarbij er op basis van de weersomstandigheden altijd wijzigingen plaats kunnen vinden.

Het wijzigen van de planning, zeker bij werkzaamheden die vragen om de inzet van groot materieel, gebeurd altijd in samenspraak met de aannemer(s). Daarbij zoeken we naar oplossingen die rekening houden met de weersomstandigheden en voor zo min mogelijk vertraging zorgen voor o.a. de inzet van het benodigde materieel van de aannemer(s). Op die manier is het effect op de planning van de aannemer(s) minimaal.

Het ecologisch maaien van de grasvelden, bermen, parken en oevers vraagt steeds meer om maatwerk, waarbij de gemeente een flexibiliteit van de aannemer(s) verwacht. Deze flexibiliteit is nodig bij zowel het ecologisch maaien (tijdstip van maaien in relatie tot bv. bloeiperiode) als de klimatologische ontwikkelingen. Daar staat tegenover dat aannemer(s) steeds vaker te maken krijgen met een tekort aan goed opgeleid personeel en daardoor overvolle planningen. De inzet van een eigen onderhoudsploeg draagt zorg voor een grotere flexibiliteit in de planning van onderhoudsmaatregelen, waarbij maatwerk gewenst is (bv. maaien van grasvelden, bermen en oevers, onderhoud jonge aanplant en accentzones) .

3.5 Functionele groenvoorzieningen met een goede kwaliteit

Bij de aanplant van nieuw groen speelt de functie van het groen een belangrijke rol. Bij de beplantingskeuze is het bijvoorbeeld van belang om te weten of het groen bedoeld is als 'speelgroen' of als 'siergroen'. Daarnaast is de kwaliteit van het beplantingsmateriaal belangrijk. Kwalitatief goede beplanting heeft een langere levensduur en draagt bij aan onze belangrijkste doelstellingen; klimaatadaptatie en biodiversiteit. Onder 'functionele groenvoorzieningen met een goede kwaliteit' verstaan we de dus kwalitatief goede beplanting passend bij de functie van de beplanting in de openbare ruimte.

Nieuw te ontwikkelen wijken en/of gebieden bieden de meeste kansen voor het realiseren van functionele groenvoorzieningen met een goede kwaliteit. Bij het beheer en onderhoud van onze groenvoorzieningen dragen we er zorg voor dat de beplanting zich op een gezonde manier ontwikkelt, bijdraagt aan de functie van de locatie en waardevol is voor de samenleving.

3.5.1 Ambitieniveau

De ontwikkeling van gezonde en vitale groenvoorzieningen vraagt om het tijdig uitvoeren van de juiste beheermaatregelen. Een goede kwaliteit van het groen vraagt om een passende onderhoudsintensiteit. Op dit moment is de basis van onze werkmethodiek het beeldgericht werken van CROW. Hierbij is het uitgangspunt kwaliteitsniveau C, waarbij we enkele accentzones (bv. centrumgebieden en begraafplaatsen) op kwaliteitsniveau A onderhouden.

Kwaliteitsniveau C resulteert in een onrustig beeld, gebruikers kunnen enige vorm van hinder ervaren en er is sprake van gedeeltelijke kapitaalsvernietiging. Het huidige ambitieniveau (C-kwaliteit) sluit niet aan bij onze ambitie voor het creëren van functioneel groen met een goede kwaliteit. Een hoger ambitieniveau op basis van gedifferentieerd beheer (A- en B-kwaliteit) sluit beter aan bij de ambities uit het Groenbeleidsplan. In het Groenbeheerplan zijn daarom twee scenario's uitgewerkt (zie hoofdstuk 5), waarbij we passend bij onze beleidsambities een voorstel doen voor het hanteren van een hoger ambitieniveau voor het beheer en onderhoud van onze groenvoorzieningen.

3.5.2 Definitie 'functioneel groen met een goede kwaliteit'

Het Programma van Eisen omschrijft de eisen ten aanzien van de inrichting van nieuwe groenvakken, zoals; de minimale omvang van een nieuw groenvak, eisen ten aanzien van beheersbaarheid en de toe te passen materialen. Hierin ontbreken echter de kwaliteitseisen voor het toe te passen beplantingsmateriaal, welke minimaal nodig zijn om te komen tot 'functionele groenvoorzieningen met een goede kwaliteit'.

In bijlage 1 is een omschrijving van de verschillende beheergroepen opgenomen, waarin we per beheergroep de kwaliteitseisen (bv. uitgangskwaliteit, groeiplaatskwaliteit en beeldkwaliteit) hebben opgenomen om te komen tot hoogwaardig groen.

3.5.3 Nieuwe aanplant

Na aanplant van nieuwe beplantingsvakken onderhouden we deze, met uitzondering van de accentzones, op kwaliteitsniveau C (het ambitieniveau). De geslotenheid van de nieuwe

beplantingsvakken is nog minimaal, waardoor onkruid de kans krijgt om te groeien. Vanwege het lage onderhoudsniveau overwoekerd het onkruid de nieuwe beplanting en krijgt deze niet de kans om uit te groeien tot een volwassen beplanting en een dichtgegroeid beplantingsvak. Het percentage aan jaarlijkse inboet is in onze gemeente dan ook hoog. Dit toont aan dat het onderhoudsniveau van de nieuwe beplanting bepalend is voor de gemiddelde levensduur van de beplanting (vervroegde afschrijving) en dat een te laag onderhoudsniveau leidt tot uitval van nieuwe beplanting (kapitaalsvernietiging).

Naast het stellen van eisen aan de inrichting van groenvakken en de toe te passen materialen, onderhouden we jonge aanplant de eerste drie jaar na aanplant op een A-kwaliteit. Sinds 2022 werken we al op deze manier en dragen we er zorg voor dat nieuwe aanplant zich op een gezonde manier kan ontwikkelen, passend bij de functie en locatie.

Afbeelding 3.7: groenvak met nieuwe aanplant (links) en hetzelfde groenvak overwoekerd door onkruid (rechts)

3.6 Samen met onze bewoners

De gemeente Beuningen vindt het belangrijk om inwoners te betrekken bij de ontwikkeling van onze leefomgeving. Inwoners hebben vaak goede ideeën voor verbetering van de kwaliteit en functionaliteit van de openbare ruimte. We betrekken onze inwoners daarom graag bij de ontwikkeling van plannen en de uitvoering van het groenbeheer.

In 2023 stellen we een 'Kadernota participatie' op, waarin we onze werkwijze ten aanzien van participatie met elkaar vaststellen. Vooruitlopend op de 'Kadernota participatie' zijn er voor inwoners al verschillende mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan onze groene leefomgeving. Deze mogelijkheden staan hieronder nader toegelicht.

3.6.1 Samen in de buurt

Inwoners die ideeën hebben om hun buurt of wijk te verbeteren, kunnen deze via de website van de gemeente Beuningen indienen. Deze ideeën hebben betrekking op allerlei onderwerpen in de openbare ruimte (bv. veiligheid, overlast en gebruik).

Eén van de mogelijkheden is het adopteren en onderhouden van het openbaar groen. Het adopteren van openbaar groen is voor inwoners gratis. Wel dragen zij zelf de (eventuele) lasten voor het onderhoud, de beplanting en andere materialen die nodig zijn. Al deze afspraken leggen we vast in een adoptieovereenkomst. De gemeente ondersteunt de initiatiefnemers met advies over het onderhoud en welke planten het meest geschikt zijn.

3.6.2 Groene vrijwilligers

In de gemeente Beuningen zijn al verschillende vrijwilligersgroepen (bv. Dijkmagazijn en Landschapsbeheer Beuningen) actief in onze groene leefomgeving. Inwoners kunnen zich uiteraard aanmelding voor één of meerdere vrijwilligersgroepen om op die manier een bijdrage te leveren aan het beheer van onze groenvoorzieningen.

3.6.3 Operatie Steenbreek

In aansluiting op een klimaatadaptieve openbare ruimte stimuleren we inwoners om hun eigen tuin en/of de eigen straat te vergroenen. Dit doen we door:

- Het aanbieden van activiteiten zoals workshops (bv. 'Een levende tuin maak je zelf');
- Het bieden van ondersteuning bij vergroening (bv. keuze van geschikte beplanting);
- Gratis op te halen zaden van wilde planten en kruiden voor aanplant in de eigen tuin;
- Het adopteren van een boomspiegel;
- Bestaande plantvakken vergroenen;
- Vergroenen van de straat door tegels eruit te halen;
- Het beschikbaar stellen van plantmateriaal voor openbaar groen;
- Meer 'Samen in de buurt';
- Ondersteuning bij hergebruik van tegels en/of stenen.

Met operatie Steenbreek stimuleren we inwoners om na te denken over kansen voor vergroening in de eigen tuin en/of straat en faciliteren we hen in de uitvoering hiervan. Op die manier dragen we samen met onze inwoners zorg voor klimaatadaptatie.

3.7 Omschrijving beheergroepen

In bijlage 1 is een omschrijving van de verschillende beheergroepen opgenomen. De omschrijving van de beheergroepen bestaat uit:

- Definities;
- Objectenregistratie;
- Maatregelenpakket ‘verzorgend onderhoud’;
- Maatregelenpakket ‘technisch onderhoud’;
- Technische kwaliteitseisen.

4 Areaal en kwaliteit

Het Groenbeheerplan van de gemeente Beuningen heeft betrekking op alle groenvoorzieningen, zoals; heesters, bodembedekkers, bloembakken, gazons en oevers. Uitzondering hierop zijn de bomen. Deze krijgen uitwerking in het Bomenbeheerplan. Dit hoofdstuk geeft een toelichting op de opbouw en de kwaliteit van het huidige areaal aan groenvoorzieningen, waarbij onderscheid is gemaakt naar de categorieën 'beplanting' en 'gras- en kruidachtigen'.

4.1 Areaal

Het areaal aan groenvoorzieningen is opgebouwd uit twee categorieën: 'beplanting' en 'gras- en kruidachtigen'. Het totale areaal aan groenvoorzieningen is ongeveer 210 hectare, hetgeen gelijk staat aan ongeveer 420 voetbalvelden. Ongeveer 18% van de groenvoorzieningen bestaat uit beplantingen en 82% uit gras- en kruidachtigen. In paragraaf 4.1.1. en 4.1.2. zijn beide categorieën nader toegelicht.

4.1.1 Beplanting

Het areaal aan beplanting is onderverdeeld naar de volgende beheergroepen:

- Bodembedekkers;
- Bosplantsoen;
- Blok- en lijnhagen
- Heesters;
- Vaste planten;
- Struikrozen.

BEPLANTING			
Beheergroep	Eenheid	Totaal	% t.o.v. totaal
Bodembedekkers	m2	34.929	9%
Bosplantsoen	m2	236.811	65%
Blokhaag	m2	11.479	3%
Lijnhaag	m2	17.320	5%
Heesters	m2	58.835	16%
Vaste planten	m2	3.624	1%
Struikrozen	m2	2.682	1%
Totaal	m2	365.680	

Tabel 4.1: overzicht opbouw areaal 'beplanting'

In tabel 4.1 is een overzicht opgenomen van de opbouw van het areaal aan beplanting. In totaal hebben we ruim 36 hectare aan beplanting in beheer en onderhoud, waarbij het overgrote deel (65%) uit bosplantsoen bestaat. Het areaal aan vaste planten en struikrozen is gering. Om de technische kwaliteit van de struikrozen in stand te houden zijn er in vergelijking met andere beheergroepen veel onderhoudsmaatregelen nodig. De hogere onderhoudsintensiteit sluit niet aan bij het relatief lage ambitieniveau (C-kwaliteit), waardoor de technische kwaliteit van veel struikrozen slecht is. Het heeft daarom de voorkeur om de struikrozen te vervangen voor beplantingssoorten die minder onderhoudsintensief zijn (bv. heesters of bodembedekkers).

4.1.2 Gras- en kruidachtigen

Onder de gras- en kruidachtigen verstaan we terreinen met gras- en/of kruidachtige vegetatie (bv. inheemse kruiden), welke niet in gebruik zijn voor grasproductie. Het areaal aan gras- en kruidachtigen is onderverdeeld naar de volgende beheergroepen:

- Gazon;
- Ruw gras;
- Oevers.

Tabel 4.2 geeft een overzicht van ons areaal aan gras- en kruidachtigen. Het totale areaal aan gras- en kruidachtigen bedraagt ruim 173 hectare, waarbij ongeveer 70% van het areaal ruw gras betreft. Het resterende areaal bestaat uit gazon en oevers.

GRAS- EN KRUIDACHTIGEN			
Beheergroep	**Eenheid**	**Areaal**	**% t.o.v. totaal**
Gazon	m2	463.990	27%
Ruw gras	m2	1.235.770	71%
Oevers	m2	35.496	2%
Totaal		**1.735.256**	

Tabel 4.2: overzicht opbouw areaal ‘gras- en kruidachtigen’

4.2 Kwaliteit

In het najaar van 2023 is een technische inspectie groen uitgevoerd op het volledige areaal aan groenvoorzieningen. Het resultaat van de technische inspectie Groen geeft kwantitatief en kwalitatief inzicht in het groenareaal. Hiervoor beoordeelt de inspecteur ieder groenvak op kwalitatieve gegevens (o.a. conditie en kwaliteitsniveau) en kwantitatieve gegevens (o.a. geometrie en administratieve data). Tijdens de inspectie zijn ongeveer 6100 groenvakken in de gemeente Beuningen beoordeeld.

Het resultaat van de ‘technische inspectie Groen’ geeft inzicht in de technische kwaliteit van de groenvoorzieningen. Ieder groenobject (beplanting en gras- en kruidachtigen) inspecteren we 1x per 4 jaar op basis van de landelijke standaard voor de technische inspectie Groen (NEN-2767, groenbeheersystematiek CROW). De inspecteur beoordeelt de technische staat en de vitaliteit van het groenobject aan de hand van verschillende kwaliteitsaspecten (bv. geslotenheid, conditie en

restlevensduur). Het resultaat van de technische inspectie Groen geeft daarmee inzicht in de technische kwaliteit van de groenvoorzieningen, de gebreken en de benodigde maatregelen.

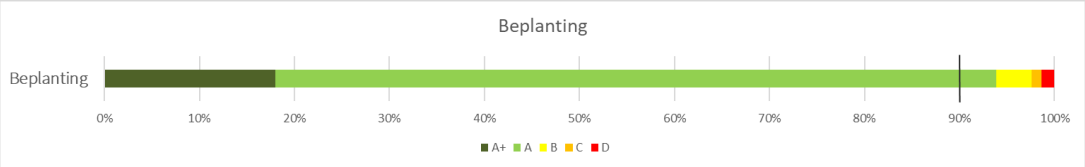
4.2.1 Beplanting

Voor de categorie 'beplanting' zijn tijdens de technische inspectie Groen de volgende kwaliteitsaspecten beoordeeld:

- Geslotenheid/kale plekken;
- Overkoken;
- Woekeronkruiden;
- Kaal oppervlak bosplantsoen;
- Conditie;
- Restlevensduur.

In afbeelding 4.3 zijn de meetresultaten van de zes kwaliteitsaspecten gebundeld tot een totaalresultaat. De meetresultaten zijn gebaseerd op de beeldsystematiek van CROW en de bijbehorende kwaliteitsniveaus A+, A, B, C en D. Om de score per kwaliteitsaspect te bepalen, hanteren we de 90%-regel van CROW. Deze regel bepaalt dat de behaalde score bij 90% van de metingen ligt (verticale zwarte lijn). Deze methode sluit aan bij de meet- en verrekenmethodiek in de beeldbestekken, waarbij een afwijking van maximaal 10% op de gewenste kwaliteit is toegestaan. Bij een afwijking van 10% of minder gaat de methodiek uit van incidenten en bij een afwijking groter dan 10% van een structureel probleem.

De kwaliteitsscore voor de technische staat van de beplanting is bij 90 procent een A-kwaliteit. Uit het resultaat van de technische inspectie blijkt dat 98% van het areaal aan beplanting voldoet aan een kwaliteitsniveau B of hoger. Van het totale areaal aan beplanting scoort dus slechts 2% een kwaliteitsniveau C of D.

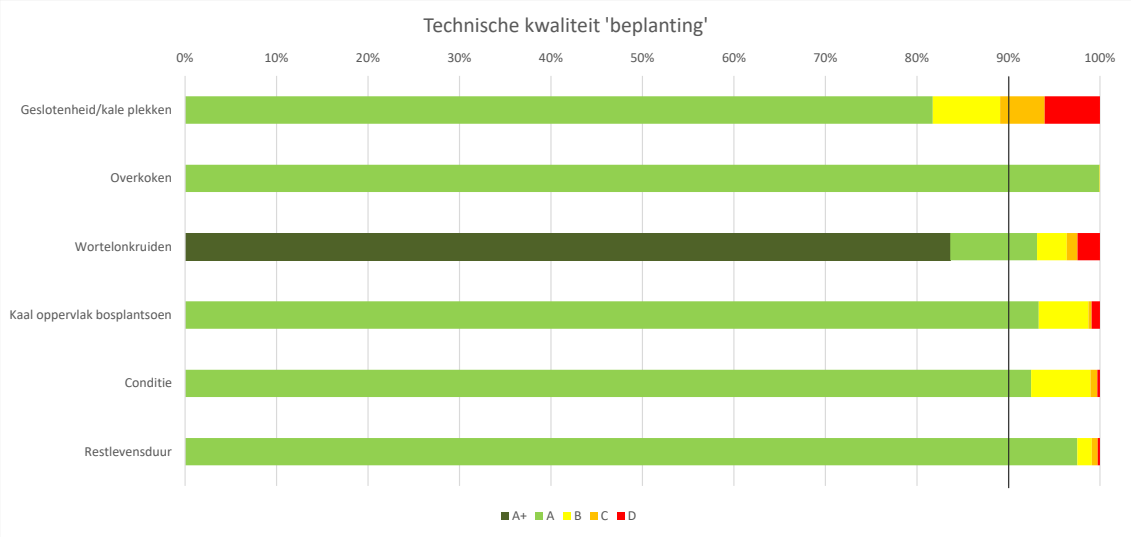
Afbeelding 4.3: totaalresultaat technische inspectie 'beplanting'

Geslotenheid

Nadere detaillering naar de kwaliteitsaspecten is nodig om te kunnen bepalen wat de oorzaak is van de lagere kwaliteitsscores, zie tabel 4.4. Met uitzondering van de geslotenheid van de beplantingsvakken scoren alle kwaliteitsaspecten een A-kwaliteit. Het kwaliteitsaspect 'geslotenheid/kale plekken' scoort een C-kwaliteit en is daarmee de voornaamste oorzaak van de 2% aan C en D-kwaliteit . Dit betekent dat er in de beplantingsvakken sprake is van kale plekken ontstaan door het wegvallen van beplanting. Dit kan meerdere oorzaken hebben, zoals; betreding van beplantingsvakken of nieuwe aanplant die onvoldoende aanslaat of tot ontwikkeling komt.

Woekeronkruiden[1]

Hoewel de woekeronkruiden een A-kwaliteit scoren zijn er in ongeveer 17% van de beplantingsvakken woekeronkruiden aanwezig (A t/m D-kwaliteit). Woekeronkruiden zijn lastig te bestrijden onkruiden, waardoor de inspanning voor de onkruidbeheersing toeneemt. Deze onkruiden overwoekeren de gewenste beplanting en hebben daardoor een negatieve invloed op de technische staat van onze beplantingsvakken.

Afbeelding 4.4: resultaat per kwaliteitsaspect, 'beplanting'

[1] Kwaliteitsscore betreft alleen de aanwezigheid van 'woekeronkruiden' in beplantingsvakken en is niet representatief voor de kwaliteit van de onkruidbeheersing in beplantingsvakken.

Afbeelding 4.5: geslotenheid/kale plekken beplanting, C en D-kwaliteit

Afbeelding 4.6: woekeronkruiden, C en D-kwaliteit

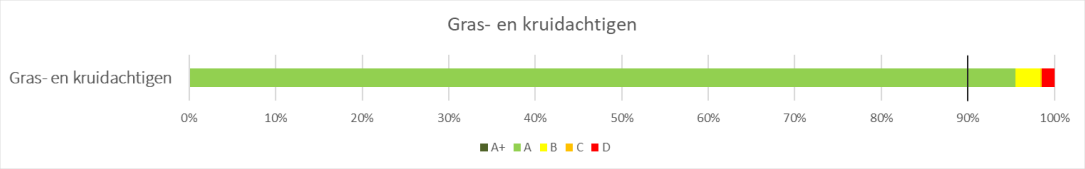
Afbeelding 4.7: geslotenheid/kale plekken gazons/grasvelden, C en D-kwaliteit

4.2.2 Gras- en kruidachtigen

Voor de categorie ‘beplanting’ zijn tijdens de technische inspectie Groen de volgende kwaliteitsaspecten beoordeeld:

- Geslotenheid;
- Vlakheid;
- Beschadigingen;
- Hoogteverschil berm;
- Geslotenheid/kale plekken.

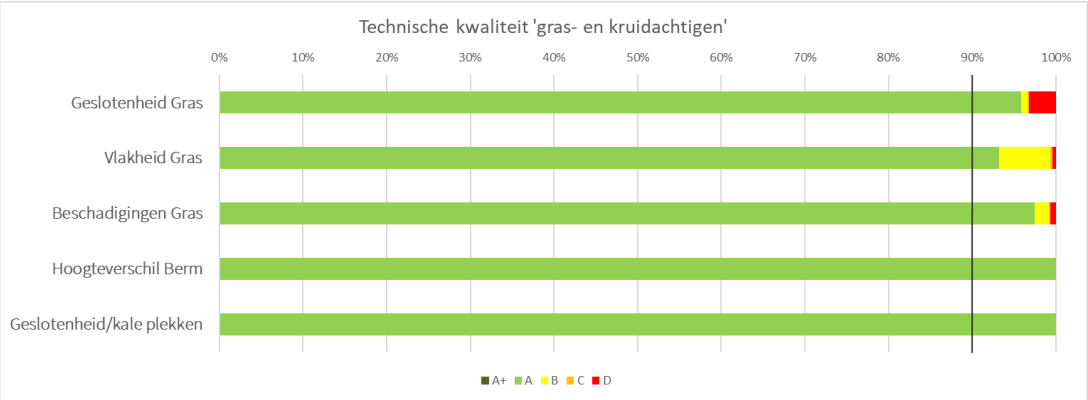
Afbeelding 4.8 geeft het totaalresultaat weer met betrekking tot de technische staat van de gras- en kruidachtigen. De totale score is een A-kwaliteit, waarbij 99% van de groenvakken voldoet aan een B-kwaliteit of hoger. Van het totale areaal aan gras- en kruidachtigen scoort dus slechts 1% een D-kwaliteit.

Afbeelding 4.8: totaalresultaat technische inspectie ‘gras- en kruidachtigen’

Geslotenheid

Uit de meetresultaten per kwaliteitsaspect blijkt dat de geslotenheid van de gazons en het ruw gras de voornaamste oorzaak is voor de lagere kwaliteitsscores. Dit is zichtbaar in de hoeveelheid kale plekken in de gazons en/of het ruw gras, veroorzaakt door het gebruik (bv. bij trap- en speelvelden) of de inrichting (kale plekken onder bomen).

Afbeelding 4.9: resultaat per kwaliteitsaspect, ‘gras- en kruidachtigen’

4.3 Conclusie

Het areaal aan groenvoorzieningen bestaat voornamelijk uit bodembedekkers, bosplantsoen, hagen, heesters, ruw gras en grasvelden. Het areaal aan vaste planten en struikrozen is zeer gering. Struikrozen zijn zeer onderhoudsintensief en vanwege het lage ambitieniveau (C-kwaliteit) vaak in een slechte technische staat. Bij de vervangingsopgave van struikrozen vormen we de beplantingsvakken om naar een beheergroep met een lagere onderhoudsintensiteit (bv. heesters en bodembedekkers).

De technische inspectie Groen geeft aan de hand van verschillende kwaliteitsaspecten (bv. geslotenheid en conditie) inzicht in de technische staat van de groenvoorzieningen. Uit de inspectie van 2023 blijkt dat de technische staat van zowel de beplantingen als de gras- en kruidachtigen voldoet aan een A-kwaliteit. Uit de kwaliteitsscores bij de verschillende kwaliteitsaspecten valt op te maken dat de aanwezigheid van kale plekken (geslotenheid) in beplanting, grasvelden en ruw gras de belangrijkste aandachtspunten zijn.

In ongeveer 17% van de beplantingsvakken zijn woekeronkruiden aanwezig. Zonder ingrijpen zal het percentage aan woekeronkruiden in de beplantingsvakken snel toenemen met als gevolg dat de kwaliteit van de gewenste beplanting afneemt en de woekeronkruiden het beplantingsvak op den duur volledig gaan overwoekeren. Het terugdringen van woekeronkruiden is noodzakelijk en kan alleen door de beplantingsvakken met woekeronkruiden te renoveren. Om de verdere verspreiding van woekeronkruiden te voorkomen is de vervangingsopgave gericht op de aanpak van de beplantingsvakken met woekeronkruiden.

Afbeelding 4.10: voorbeeld woekeronkuiden in haag

<u>Vervangingsopgave</u>

Het resultaat van de technische inspectie Groen is belangrijkste input voor de vervangingsopgave. Het terugdringen van de woekeronkruiden en het omvormen van de struikrozen heeft prioriteit bij het programmeren van de vervangingsopgave. Met deze aanpak voorkomen we dat de conditie en restlevensduur van de gewenste beplanting versneld afneemt en dragen we in de toekomst zorg voor lagere kosten voor het dagelijks beheer en onderhoud. In hoofdstuk 6 (vervangingsopgave) van het Groenbeheerplan is het resultaat van de technische inspectie vertaald naar onderhoudsmaatregelen en de benodigde middelen voor het vervangingsonderhoud.

5 Dagelijks beheer en onderhoud

Onder ‘dagelijks beheer en onderhoud’ verstaan we de jaarlijks terugkerende onderhoudsmaatregelen die nodig zijn om de groenvoorzieningen op een goede manier te onderhoud (schoon, heel en veilig). Hierbij valt te denken aan zwerfafval- en onkruidbeheersing, het snoeien van beplanting en het maaien van grasvelden. Aan de hand van kwaliteitskeuzes biedt het Groenbeheerplan voor het dagelijks beheer en onderhoud twee scenario’s aan. Vervangingsonderhoud maakt geen onderdeel uit van de scenario’s en staat nader toegelicht in hoofdstuk 6.

5.1 Visie op groenbeheer

Aansluitend op het Groenbeleidsplan omschrijft hoofdstuk 3 de visie op het groenbeheer. In de visie zijn de thema’s uit het Groenbeleidsplan vertaald naar maatregelen voor het beheer en onderhoud van het groen, bijvoorbeeld het ecologisch maaien van grasvelden, bermen en oevers.

Bij het berekenen van de benodigde middelen bij de twee scenario’s is rekening gehouden met de maatregelen uit de visie op het groenbeheer. Het gaat hier specifiek om de maatregelen die betrekking hebben op het dagelijks beheer en onderhoud van het groen. De maatregelen en de manier waarop deze zijn meegenomen in de twee scenario’s staan hieronder nader toegelicht.

5.1.1 Bladafval in beplantingsvakken

Het laten liggen van bladafval in de beplantingsvakken draagt bij aan de biodiversiteit, klimaatadaptatie en de kwaliteit van de beplanting. Belangrijke voorwaarde is dat er geen onveilige situaties mogen ontstaan (zie § 3.4.3).

In scenario 1 en 2 zijn kwaliteitskeuzes gemaakt op basis van een indeling in functionele gebieden. Voor het opruimen van bladafval in de beplantingsvakken gelden, ongeacht de kwaliteitskeuzes in de scenario’s, de volgende uitgangspunten:

- We ruimen geen bladafval op buiten de bladvalperiode;
- Binnen de bladvalperiode hanteren we een C-kwaliteit voor het beheersen van bladafval in de beplantingsvakken.

Onder de ‘bladvalperiode’ verstaan we de periode in het najaar waarin de meeste bomen hun blad laten vallen. Het hanteren van bovengenoemde uitgangspunten betekent bijvoorbeeld dat we in de Accentzones in afwijking op het ambitieniveau (A-kwaliteit) het bladruimen in beplantingsvakken op een C-kwaliteit uitvoeren. In de praktijk laten we het bladafval in de beplantingsvakken liggen en worden alleen de randen van de beplantingsvakken uitgeblazen. Dit om te voorkomen dat bladafval vanuit de beplantingsvakken bijvoorbeeld op de verharding terechtkomt.

Met het hanteren van een C-kwaliteit geven we uitvoering aan onze visie op het groenbeheer, borgen we de veiligheid en voorkomen we verstikking van beplantingsvakken door een te dik bladerdek.

5.1.2 Ecologisch maaien

Het ecologisch maaien van bermen, grasvelden en oevers draagt bij aan het vergroten van de biodiversiteit. Op dit moment passen we op ongeveer 15 hectare grasland ecologisch maaibeheer toe. De komende jaren willen we het areaal aan ecologisch maaibeheer gaan vergroten (zie § 3.3.2). De eerste stap is het in beeld brengen van de kansrijke locaties, zodat we deze vervolgens op kunnen nemen in het nieuw op te stellen onderhoudscontract.

In de berekening van de scenario's is rekening gehouden met de **15 hectare aan grasland** waar we op dit moment **ecologisch maaibeheer** toepassen. De komende jaren zal het areaal aan ecologisch maaibeheer gaan toenemen. Dit betekent gelijktijdig dat de kosten voor het maaien van de grasvelden, bermen en oevers ook toenemen. In tegenstelling tot de reguliere manier van maaien zal de aannemer bij ecologisch maaibeheer het gemaaide gras na een periode van indroging moeten verzamelen en afvoeren. De extra kosten voor het ecologisch maaien bedragen per maaibeurt € 300 tot € 500 per hectare.

Op dit moment is er nog geen volledig inzicht in de kansrijke locaties voor ecologisch maaibeheer. Vanaf 2025 gaan we hiermee aan de slag. Middels de P&C-cyclus informeren we het college tijdig over het financiële effect van het ecologisch maaibeheer op de begroting.

5.1.3 Onkruidbeheersing jonge aanplant

Om ervoor te zorgen dat nieuwe aanplant zich op een goede manier kan ontwikkelen, hanteren we de eerste 3 jaar na aanplant een hogere onderhoudsintensiteit voor de onkruidbeheersing. Dit doen we door ongeacht de kwaliteitskeuzes in beide scenario's **de eerste 3 jaar na aanplant de onkruidbeheersing** op een **A-kwaliteit** uit te voeren. In de begroting van 2024 is € 60.000 beschikbaar gesteld voor de extra onderhoudsinspanning die nodig is om jonge aanplant te laten ontwikkelen tot vitale en volwassen beplanting.

In de periode 2025 t/m 2028 hebben we in vergelijking met voorgaande jaren een grotere vervangingsopgave (zie hoofdstuk 6). Het areaal aan jonge aanplant zal de komende jaren vanwege de vervangingsopgave gaan toenemen. In beide scenario's is voorgesteld om het budget van € 60.000 per jaar te behouden. Dit budget is op basis van de vervangingsopgave in het Groenbeheerplan toereikend genoeg om de onkruidbeheersing bij jonge aanplant op een A-kwaliteit te onderhouden. Hierbij is geen rekening gehouden met de extra middelen die nodig zijn als gevolg van bijvoorbeeld woningbouw, wijkrenovaties en de opgave vanuit de integrale programmering. De extra benodigde middelen maken we op basis van deze opgaven separaat inzichtelijk en kunnen leiden tot fluctuaties op de begroting.

5.2 Kwaliteitsniveaus

Om de beeldkwaliteit van de openbare ruimte te beschrijven en meetbaar te maken, hanteren we in het Groenbeheerplan de vijf kwaliteitsniveaus van CROW. Alle vijf de kwaliteitsniveaus kun je in de praktijk aantreffen in de openbare ruimte. De niveaus variëren van zeer hoog (A+) tot zeer laag (D). Voor het

vastleggen van een streefniveau (ambitieniveau) en het opstellen van onderhoudscontracten, hanteren we alleen de niveaus A, B en C. Kwaliteitsniveau D hanteren we niet als ambitieniveau of eis, omdat voor dit onderhoudsniveau geen onderhoud nodig is. Daarentegen is kwaliteitsniveau D wel nodig om in de praktijk te kunnen meten dat kwaliteitsniveau C niet is behaald. Kwaliteitsniveau A+ is vooral een opleverkwaliteit, die moeilijk voor langere tijd vast te houden is en kan om die reden niet als ambitieniveau worden gekozen. Zie als voorbeeld tabel 5.1 met daarin de prestatie-eisen voor onkruidbeheersing in beplanting.

Kwaliteitsniveau	Omschrijving	Voorbeeld 'onkruidbeheersing'
A+	Ongeschonden	Er is geen onkruid. Bedekking door onkruid: 0% per 100 m2
A	Mooi en comfortabel	Er is weinig onkruid. Bedekking door onkruid: ≤ 20% per 100 m2
B	Functioneel	Er is in beperkte mate onkruid. Bedekking door onkruid: ≤ 30% per 100 m2
C	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder	Er is redelijk veel onkruid. Bedekking door onkruid: ≤ 40% per 100 m2
D	Functieverlies, kapitaalsvernietiging en onveiligheid	Er is veel onkruid. Bedekking door onkruid: > 40% per 100 m2

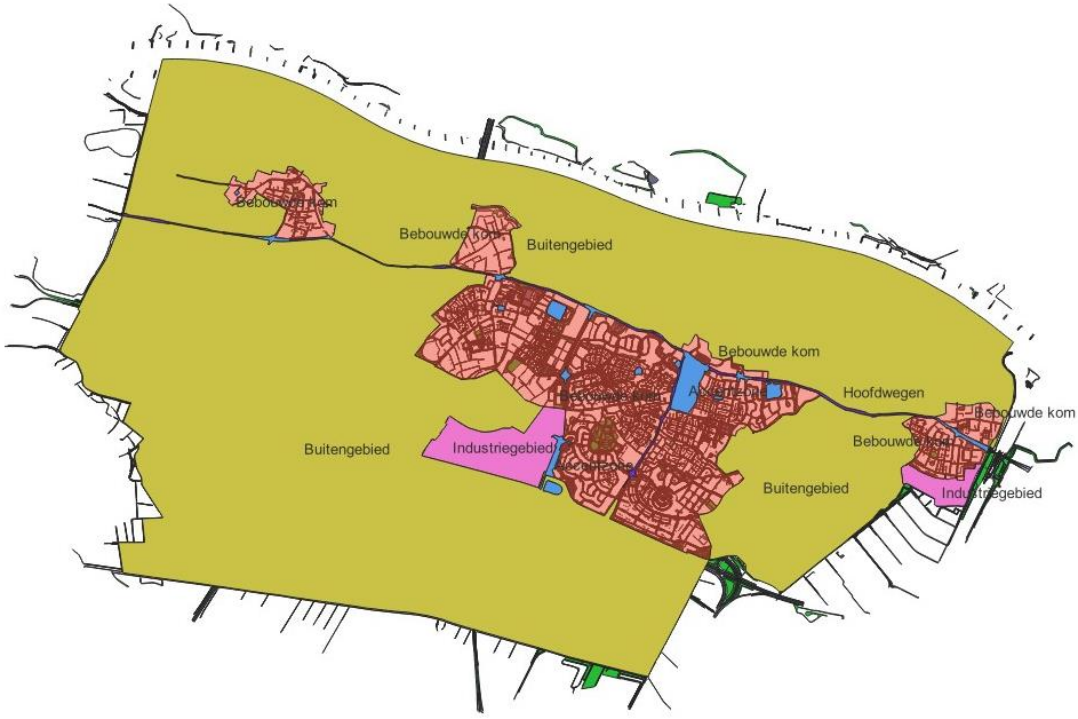
Tabel 5.1: toelichting kwaliteitsniveaus A+ t/m D van CROW

5.3 Functionele gebieden

In het Groenbeleidsplan van de gemeente Beuningen is vastgelegd dat het ambitieniveau voor de 'accentzones' en de 'centrumgebieden' een A-kwaliteit is. De 'accentzones' zijn kleine groengebieden met een hoogwaardige inrichting en mooie beplanting, zoals bijzondere haagvormen, bloembollen of rijkbloeiende heestervakken. Het beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen buiten de 'accentzones' en 'centrumgebieden' is versoberd, waarbij het Groenbeleidsplan omschrijft dat het gewenst is om in deze gebieden een hoger ambitieniveau te gaan hanteren. Het gaat hier bijvoorbeeld om de woon- en werkgebieden en het buitengebied.

De kwaliteitskeuzes in scenario 1 en 2 zijn gebaseerd op de volgende indeling in functionele gebieden (zie afbeelding 5.2):

- Accentzones, incl. centrumgebieden;
- Woonwijken;
- Hoofdwegen
- Industrie/werkgebied;
- Buitengebied.

Afbeelding 5.2: indeling in functionele gebieden bij scenario 1 en 2

5.4 Kwaliteitskeuzes

Voor het dagelijks beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen zijn op basis van de indeling in functionele gebieden twee scenario's opgesteld. Hierbij is het eerste scenario gebaseerd op de manier waarop we beheer en onderhoud in de huidige situatie organiseren. Scenario 2 is een voorstel voor het hanteren van een hoger ambitieniveau. In tegenstelling tot de andere assets (bv. wegen en meubilair) zijn groenvoorzieningen 'levende producten', waarbij een laag ambitieniveau voor het dagelijks beheer en onderhoud direct invloed heeft op de technische kwaliteit, de gemiddelde levensduur en de onderhoudsintensiteit.

	Accentzones	Hoofdwegen	Woonwijken	Industrie-/werkgebied	Buitengebied
Scenario 1	**A**	**C**	**C**	**C**	**C**
Scenario 2	**A**	**A**	**B**	**B**	**C**

Tabel 5.3: kwaliteitskeuzes 'dagelijks beheer en onderhoud'

Een C-kwaliteit als ambitieniveau leidt bijvoorbeeld tot een hogere onkruiddruk in de beplantingsvakken. De prestatie-eis voor onkruidbeheersing op een C-kwaliteit omschrijft immers dat er redelijk veel onkruid in beplantingsvakken aanwezig mag zijn, waarbij er maximaal 40% per 100 m2 bedekt mag zijn met onkruid en/of onkruidresten. De aanwezigheid van onkruiden gaat ten koste van de gewenste beplanting,

waardoor de technische staat van de beplanting verslechterd. Dit resulteert in dode takken, kale plekken in de beplantingsvakken of het overwoekeren van de gewenste beplanting. Het is daarom gewenst om voor het dagelijks beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen een hoger ambitieniveau te hanteren dan in de huidige situatie (scenario 1). Een hoger ambitieniveau leidt tot verbetering van de technische kwaliteit en de gemiddelde levensduur van de groenvoorzieningen. Dit draagt vervolgens bij aan de belevingswaarde van de groenvoorzieningen, een hogere bewonerstevredenheid en daarmee tot een afname van het aantal meldingen vanuit inwoners.

5.4.1 Scenario 1

Het eerste scenario is gebaseerd op de manier waarop we in de huidige situatie het beheer en onderhoud organiseren, waarbij het ambitieniveau voor het dagelijks beheer en onderhoud in de 'Accentzones', inclusief de centrumgebieden, een A-kwaliteit is. Het ambitieniveau voor de overige functionele gebieden is sober en voldoet aan een C-kwaliteit.

	Accentzones	Hoofdwegen	Woonwijken	Industrie-/werkgebied	Buitengebied
Huidig ambitieniveau	**A**	**C**	**C**	**C**	**C**
Scenario 1	**A**	**C**	**C**	**C**	**C**

Tabel 5.4: kwaliteitskeuzes scenario 1

Het resultaat van scenario 1 maakt inzichtelijk welke financiële middelen nodig zijn om op basis van de ambitieniveaus uit het Groenbeheerplan de groenvoorzieningen te onderhouden. In dit scenario blijft het kwaliteitsbeeld van de groenvoorzieningen gelijk aan het huidige kwaliteitsbeeld. Het hoge ambitieniveau in de 'Accentzones' sluit aan bij de hoogwaardige groenvoorzieningen in het gebied. Het ambitieniveau in de overige functionele gebieden sober en voldoet aan een C-kwaliteit. Uit de praktijk blijkt dat het lage ambitieniveau leidt tot een onrustig en onverzorgd beeld en een negatief effect heeft op de technische kwaliteit van de groenvoorzieningen.

<u>Kosten (exploitatie)</u>

In de begroting zijn de kosten voor het dagelijks beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen opgenomen in de exploitatie. Het jaarlijks beschikbaar budget op de exploitatie bedraagt € [redacted], excl. BTW. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de exploitatiekosten, inclusief de onderverdeling naar kostenplaatsen en kostencode. Gebaseerd op de uitgangspunten en kwaliteitskeuzes van scenario 1 zijn de benodigde middelen berekend. Hieruit blijkt dat de beschikbare middelen toereikend genoeg zijn om het dagelijks beheer en onderhoud op het gewenste ambitieniveau uit te voeren.

Scenario 1	
Beschikbare middelen (begroting 2024)	[redacted]
Benodigde middelen, scenario 1	[redacted]
Verschil	€ 0,--

Tabel 5.5: verschil beschikbare en benodigde middelen, scenario 1 (prijspeil 2024)

Scenario 1 kunnen we op basis van het huidige onderhoudscontract voortzetten in 2024 en 2025, waardoor de exploitatiekosten toereikend genoeg zijn. Hierbij is echter nog geen rekening gehouden met indexatie vanaf 2024 en eventuele mutaties in het areaal.

De ingangsdatum van het nieuwe onderhoudscontract is 1 januari 2026. Uit de kostencalculatie blijkt dat de gemeente ook het nieuwe onderhoudscontract op basis van dezelfde scope (areaal, kwaliteit, maatregelen, prijspeil, e.d.) binnen de beschikbare middelen in de begroting kan gaan aanbesteden en uitvoeren.

5.4.2 Scenario 2

In het tweede scenario is een voorstel gedaan om de groenvoorzieningen bij de hoofdwegen en in het woon- en werkgebied op een hoger ambitieniveau te gaan onderhouden. Het groen in de woon- en werkgebieden is essentieel voor een gezonde en prettige leefomgeving. De kwaliteit van het groen is belangrijk voor onze inwoners en draagt bij aan een toekomstbestendige omgeving. Vanwege het belang van het groen in de woon- en werkgebieden is er in dit scenario voor gekozen om de groenvoorzieningen in deze gebieden op een B-kwaliteit te gaan onderhouden.

De hoofdwegen vormen de entree en daarmee het visitekaartje van de gemeente Beuningen en hebben daarbij een belangrijke verkeerskundige functie. Een goede en functionele inrichting van de hoofdwegen draagt bij aan het vergroten van de verkeersveiligheid. Vanwege de representatieve- en verkeerskundige functie van de hoofdwegen onderhouden we in dit scenario de groenvoorzieningen langs hoofdwegen, voornamelijk hagen, op kwaliteitsniveau A.

Het ambitieniveau in het buitengebied blijft een C-kwaliteit. De groenvoorzieningen in het buitengebied bestaan grotendeels uit bosplantsoen en ruw gras, welke geschikt zijn voor extensief onderhoud. Het effect van een lager ambitieniveau op het kwaliteitsbeeld is in het buitengebied nagenoeg nihil en in sommige situaties is een lagere onderhoudsintensiteit zelfs gewenst.

	Accentzones	Hoofdwegen	Woonwijken	Industrie-/werkgebied	Buitengebied
Huidig ambitieniveau	A	C	C	C	C
Scenario 2	A	A	B	B	C

Tabel 5.6: kwaliteitskeuzes scenario 2

Het resultaat van scenario 2 maakt inzichtelijk welke financiële middelen nodig zijn om de groenvoorzieningen op een hoger ambitieniveau te gaan onderhouden.

Kosten (exploitatie)

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de beschikbare middelen op de exploitatie, inclusief de onderverdeling naar kostenplaatsen en kostencode. Het jaarlijks beschikbaar budget bedraagt [redacted], excl. BTW. Gebaseerd op de uitgangspunten en kwaliteitskeuzes van scenario 2 zijn de benodigde middelen berekend. De extra benodigde middelen voor scenario 2 bedragen € 85.000 tot € 125.000 per jaar.

De extra middelen zijn nodig om onze groenvoorzieningen op het gewenste niveau te onderhouden en invulling te geven aan de visie op groenbeheer (§ 5.1). Dit betekent dat er in scenario 2 sprake is van een structureel tekort van € 85.000 tot € 125.000 (excl. BTW) per jaar op de exploitatie.

Scenario 2	Bandbreedte	
[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]

Tabel 5.7: verschil beschikbare en benodigde middelen, scenario 2 (prijspeil 2024)

Bij de berekening van de benodigde middelen bij scenario 2 hanteren we een bandbreedte, omdat vanwege de marktwerking de aanneemsom hoger of lager kan zijn dan de kostenraming. De huidige arbeidsmarkt is grillig (zie hoofdstuk 7), waardoor er sprake is van prijsschommelingen. Daarentegen liggen de verwachtte kosten binnen de bandbreedte van scenario 2. Hierbij is nog geen rekening gehouden met indexatie vanaf 2024 en eventuele mutaties in het areaal.

5.5 Financieel overzicht

Tabel 5.6 is een overzicht bij scenario 1 en 2 met daarin de kwaliteitskeuzes en het effect van de kwaliteitskeuzes op de benodigde middelen in de exploitatie.

	Huidige ambitieniveau	Scenario 1	Scenario 2 (minimaal)	Scenario 2 (maximaal)
Accentzones	A	A	A	A
Hoofdwegen	C	C	A	A
Woonwijken	C	C	B	B
Industrie- en werkgebied	C	C	B	B
Buitengebied	C	C	C	C
Beschikbare middelen	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
Benodigde middelen	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
Verschil	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]

Tabel 5.8: financieel overzicht bij kwaliteitskeuzes scenario 1 en 2 (prijspeil 2024)

6 Vervangingsonderhoud

Vervangingsinvesteringen zijn nodig om versleten groenvoorzieningen tijdig te kunnen vernieuwen. Om inzicht te krijgen in welke groenvoorzieningen toe zijn aan vervanging, is er een technische inspectie Groen uitgevoerd. Het resultaat van de technische inspectie Groen dient als input voor het programmeren van de (achterstallige) vervangingsopgave en geeft inzicht in de maatregelen die nodig zijn om de technische kwaliteit van de groenvoorzieningen weer op orde te krijgen.

Met de structurele vervangingsopgave dragen we er vervolgens zorg voor dat we onze groenvoorzieningen ook op het gewenste kwaliteitsniveau blijven onderhouden door deze tijdig (aan het einde van de levensduur) te vervangen. Op die manier houden we ons areaal aan groenvoorzieningen op orde en ontstaan er geen achterstanden.

6.1 Technische inspectie Groen

Groenvoorzieningen verouderen, raken versleten, voldoen niet meer aan het gewenste kwaliteitsbeeld en zijn daarom toe aan vervanging. Om in beeld te brengen welke groenvoorzieningen in aanmerking komen voor vervanging hebben we in het najaar van 2023 een technische inspectie Groen laten uitvoeren. Hierbij inspecteren we iedere groenvoorziening afzonderlijk op basis van een ‘gebrekenlijst’. De inspecteur beoordeelt de kwaliteit van de groenvoorzieningen op verschillende gebreken, zoals geslotenheid, conditie en woekeronkruiden.

In dit hoofdstuk is het resultaat van de technische inspectie vertaald naar maatregelen en kosten. Hierbij is echter nog geen rekening gehouden met:

- De integrale programmering waar de asset Groen mogelijk onderdeel van uitmaakt;
- De vertaling van het resultaat van de technische inspectie Groen naar een pragmatische aanpak;
- Het integreren van beleidsdoelstellingen (bv. de aanplant van een andere beplantingssoort die bijdraagt aan het vergroten van de biodiversiteit).

Met de vertaling naar een pragmatische aanpak bedoelen we dat er nog niet is gekeken naar wat in de praktijk de beste aanpak van de vervangingsopgave zou zijn. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat we op basis van het resultaat van de technische inspectie Groen 8 van de 10 beplantingsvakken in één straat gaan vervangen, terwijl we in de praktijk ervoor zouden kiezen om in het kader van uniformiteit alle beplantingsvakken (10 van de 10) in de straat gelijktijdig te vervangen.

Als laatste gaat de technische inspectie Groen en de vertaling naar maatregelen en kosten uit van de huidige opbouw aan groenvoorzieningen. Bij de maatregel ‘renoveren’ gaan we bijvoorbeeld uit van het

vervangen van de huidige beplanting voor dezelfde soort aan beplanting. Hierbij is nog niet gekeken naar de belangrijkste beleidsdoelstellingen en het effect van deze beleidsdoelstellingen op bijvoorbeeld de beplantingskeuze en de kosten.

6.1.1 Maatregelen

Het resultaat van de technische inspectie Groen geeft inzicht in de aanwezige gebreken en de omvang van het gebrek. De volgende factoren bepalen of er maatregelen nodig zijn om de groenvoorziening weer op het gewenste niveau te brengen en welke maatregel dit zou moeten zijn:

- Huidig kwaliteitsniveau;
- Type gebrek (bv. geslotenheid en conditie);
- Omvang van het gebrek;
- Oorzaak (beheer, inrichting of gebruik).

Op basis van bovengenoemde factoren is het resultaat van de technische inspectie Groen vertaald naar de volgende maatregelen:

Omvormen: Het gehele vak vervangen met een ander soort en/of een aanvullende inrichtingsmaatregelen treffen.

Inboeten: Een deel van het beplantingsvak vernieuwen met de bestaande soort.

Plaatselijk herstellen: Een kale plek in het groenvak (gras- en kruidachtigen) opnieuw inzaaien.

Renoveren: Het gehele vak vernieuwen met de bestaande soort.

Afzetten: Het terugsnoeien van een plant tot aan de stobbe of een aangegeven hoogte boven de grond om nieuwe groei te bevorderen.

Het verschil tussen ‘renoveren’ en ‘inboeten’ is dat bij inboeten slechts een deel van het vak (bv. 5%) wordt vervangen door de bestaande soort, terwijl bij renoveren het gehele vak (100%) wordt vervangen door de bestaande soort. Het verschil tussen renoveren en omvormen is dat bij renoveren het gehele vak wordt vervangen door dezelfde soort, terwijl bij omvormen er een andere soort/beheergroep wordt aangeplant óf het vak anders moet worden ingericht (bv. deels bestraat of met verhoogde banden etc.).

6.1.2 Eenheidsprijzen

Om de benodigde kosten te berekenen voor de vervangingsopgave hanteren we onderstaande eenheidsprijzen, zie tabel 6.1. De eenheidsprijzen zijn gebaseerd op landelijke normeringen en kostenkengetallen.

Beheergroep	Eenheid	Afzetten	Omvormen	Inboeten en/of plaatselijk herstellen	Renoveren
Beplanting	m2	€ 1,21	€ 37,10	€ 33,63	€ 38,11
Gras- en kruidachtigen	m2	n.v.t.	€ 37,73	€ 4,35	€ 4,51

Tabel 6.1: eenheidsprijzen vervangingsopgave, prijspeil 2024

De eenheidsprijzen in tabel 6.1 zijn inclusief VAT-kosten (15%) en onvoorziene kosten (10%). De VAT-kosten zijn nodig om de vervangingsopgave op een goede manier voor te bereiden (bv. opstellen raamovereenkomst) en uit te voeren (directievoering en toezicht). De onvoorziene kosten zijn nodig om:

- In te kunnen spelen op onverwachte situaties bij de werkvoorbereiding en uitvoering van de vervangingsopgave;
- Uitvoering te geven aan een pragmatische aanpak (bv. niet 8 van de 10 vakken, maar alle vakken in de straat gelijktijdig vervangen);
- De vertaling naar de beleidsdoelstellingen (bv. keuze voor een andere beplantingssoort in het kader van de biodiversiteit).

Door het areaal aan benodigde maatregelen te vermenigvuldigen met de eenheidsprijzen uit tabel 6.1 maken we op basis van de technische inspectie Groen inzichtelijk welke middelen nodig zijn om de vervangingsopgave uit te voeren.

6.2 Achterstallig onderhoud

Het resultaat van de technische inspectie Groen maakt inzichtelijk welke groenvakken niet voldoen aan het gewenste kwaliteitsniveau. We spreken daarom ook over ‘achterstallig onderhoud’, ontstaan door het niet tijdig uitvoeren van de benodigde onderhoudsmaatregelen (bv. klein- en groot onderhoud). In het Groenbeheerplan vragen we om een eenmalige investering om het achterstallig vervangingsonderhoud in een periode van 4 jaar (2025 t/m 2028) weg te werken.

Bij het bepalen van de maatregelen en het berekenen van de opgave en kosten van het achterstallig vervangingsonderhoud is er onderscheid gemaakt naar de categorieën ‘beplanting’ en ‘gras- en kruidachtigen’. Belangrijkste reden hiervoor is dat de maatregelen en eenheidsprijzen voor beide categorieën niet gelijk zijn aan elkaar. In paragraaf 6.2.1 en 6.2.2 staat het resultaat van de technische inspectie Groen per categorie nader toegelicht.

6.2.1 Beplanting

Het resultaat van de technische inspectie Groen voor de categorie ‘beplanting’ staat weergegeven in tabel 6.2. De volgende maatregelen nodig zijn om de technische staat van het gehele areaal aan beplanting weer terug te brengen naar een A-kwaliteit:

• Afzetten	131 m2
• Omvormen	998 m2
• Inboeten	2.792 m2
• Renoveren	38.179 m2
Totaal	**42.100 m2**

Beheergroep	Eenheid	Totaal areaal	Afzetten	Omvormen	Inboeten	Renoveren	Geen maatregel
Bodembedekkers	m2	32.698	131	25	420	16.756	15.366
Bosplantsoen	m2	127.073	0	642	280	3.723	122.428
Blokhaag	m2	10.777	0	0	112	1.396	9.269
Lijnhaag	m2	14.400	0	53	97	1.306	12.944
Heesters	m2	51.196	0	247	1.675	13.429	35.845
Vaste planten	m2	3.641	0	31	85	576	2.949
Struikrozen	m2	2.960	0	0	123	993	1.844
Totaal	**m2**	**242.745**	**131**	**998**	**2.792**	**38.179**	**200.645**

Tabel 6.2: maatregelen 'beplanting' op basis van technische inspectie Groen 2023

Woekeronkruiden

Uit tabel 6.2 blijkt dat ongeveer 17% van het totaal aantal beplantingsvakken onderhoudsmaatregelen nodig hebben om de technische staat weer terug te brengen naar een A-kwaliteit. In hoofdstuk 4 (Areaal & kwaliteit) staat echter omschreven dat slechts 2% van het totaal aantal beplantingsvakken een C-kwaliteit of lager scoort. Het kwalitatieve resultaat komt niet overeen met de benodigde maatregelen vanuit de technische inspectie Groen. Dit wordt veroorzaakt door de aanwezigheid van woekeronkruiden in de beplantingsvakken.

Bij de uitvoering van de technische inspectie Groen heeft de inspecteur alle beplantingsvakken waarin woekeronkruiden aanwezig zijn, ongeacht het huidige kwaliteitsniveau, de maatregel 'renoveren' toegekend. Dit betekent dat het oppervlak aan te renoveren beplantingsvakken is opgebouwd uit beplantingsvakken met een kwaliteitsniveau A, B, C of D.

Woekeronkruiden zijn planten die zich snel en agressief verspreiden. Deze planten hebben de neiging om zich snel uit te breiden en andere planten te overwoekeren, wat kan leiden tot verstoring in de beplantingsvakken. Voorbeelden van woekeronkruiden zijn zevenblad, heermoes en kweekgras. De aanwezigheid van woekeronkruiden in beplantingsvakken vraagt om extra inspanning (bv. meer schoffelronden en/of plukken) om de groei onder controle te houden en de gewenste beplanting te beschermen. Dit betekent dat de beheerkosten toenemen. De enige manier om woekeronkruiden te verwijderen, is het renoveren van het volledige beplantingsvak. Dit is dan ook de reden dat we alle beplantingsvakken waarin woekeronkruiden aanwezig zijn, ongeacht de kwaliteitsscore, de maatregel 'renoveren' toegekend hebben.

Prioritering

In het Groenbeheerplan is ervoor gekozen om niet het volledige areaal aan maatregelen uit te voeren. Redenen hiervoor zijn:

- De technische inspectie gaat uit van 100% A-kwaliteit en dit sluit niet aan bij de huidige ambitieniveaus;
- De financiële **(inschatting is 1,5 miljoen)** en bijbehorende organisatorische opgave op basis van de technische inspectie Groen is voor de komende 4 jaar te omvangrijk.

Om deze redenen is besloten om de benodigde onderhoudsmaatregelen te prioriteren. Hierbij is gekozen voor de volgende aanpak:

1) Alle struikrozen omvormen naar een beheergroep met een lagere onderhoudsintensiteit;
2) Renoveren van beplantingsvakken die gelijktijdig voldoen aan de volgende eisen:
   - De woekeronkruiden kweek en heermoes en/of zaailingen zijn aanwezig in het beplantingsvak;
   - De technische staat van het beplantingsvak scoort een B-kwaliteit of lager.

Het areaal aan struikrozen in de gemeente Beuningen is zeer gering (1% van het totale areaal een beplantingsvakken), mede doordat we de afgelopen jaren al veel struikrozen hebben omgevormd naar een andere beplantingssoort. De reden hiervoor is dat struikrozen vragen om een hoge onderhoudsintensiteit, bijvoorbeeld door de handmatige snoeiwerkzaamheden en het bemesten. Dit leidt ondanks het kleine areaal tot hogere kosten voor het dagelijks beheer en onderhoud. Daarnaast sluit de hoge onderhoudsintensiteit niet aan bij het huidige ambitieniveau van een C-kwaliteit. Door het lage onderhoudsniveau neemt de technische kwaliteit van de struikrozen snel af.

Afbeelding 6.3: effect laag ambitieniveau op technische staat struikrozen

Woekeronkruiden vormen een groot probleem bij het dagelijks beheer en onderhoud van ons areaal aan beplantingen. Uit de technische inspectie Groen blijkt dat in bijna 20% van de beplantingsvakken woekeronkruiden aanwezig zijn. Om de woekeronkruiden in deze beplantingsvakken onder controle te houden, moeten we voor de onkruidbeheersing een hogere inspanning leveren. Dit leidt tot hogere onderhoudskosten. Hetgeen ook wel blijkt uit de landelijke systematiek, die omschrijft dat wanneer er in meer dan 5% van de beplantingsvakken woekeronkruiden aanwezig zijn de aannemer aanspraak kan maken op de verrekening van meerwerk voor de onkruidbeheersing. Om de woekeronkruiden terug te dringen, is er in de aanpak voor gekozen om de beplantingsvakken met woekeronkruiden te gaan renoveren. Dit leidt in de toekomst tot lagere onderhoudskosten.

Het resultaat van deze aanpak staat weergegeven in tabel 6.4. De vervangingsopgave voor het achterstallig onderhoud is op basis van deze aanpak als volgt:

1)	Omvormen struikrozen	2.865 m2
2)	Renoveren beplantingsvakken met woekeronkruiden	6.056 m2
	Totaal	**8.921 m2**

Wanneer we het areaal aan maatregelen vermenigvuldigen met de eenheidsprijzen uit tabel 6.1 bedragen de totale kosten voor deze aanpak € 337.043. Dit zijn de totale kosten, inclusief VAT-kosten (15%) en onvoorziene kosten (10%).

Wijken	Eenheid	Omvormen struikrozen	Renoveren beplantingsvakken	Omvormen struikrozen (Kosten in euro's excl. btw.)	Renoveren beplantingsvakken (Kosten in euro's excl. btw.)
Beuningen-Aalsterveld	m2		65	€ -	€ 2.469
Beuningen-Beuningse Plas	m2		141	€ -	€ 5.363
Beuningen-Blanckenburgh	m2	146	759	€ 5.405	€ 28.926
Beuningen-Centrum	m2	80		€ 2.958	€ -
Beuningen-Centrum Oost	m2	351		€ 13.012	€ -
Beuningen-De Haaghe	m2	141		€ 5.240	€ -
Beuningen-Den Balmerd	m2	178	2.273	€ 6.586	€ 86.603
Beuningen-Duivenkamp	m2	30	679	€ 1.096	€ 25.891
Beuningen-Heuve-1	m2		76	€ -	€ 2.884
Beuningen-Heuve-3	m2	145	123	€ 5.375	€ 4.681
Beuningen-Heuve-4	m2		190	€ -	€ 7.223
Beuningen-Hoeve-1	m2	64		€ 2.383	€ -
Beuningen-Hoeve-2	m2		32	€ -	€ 1.236
Beuningen-Hoeve-3	m2	22		€ 831	€ -
Beuningen-Olden Tempel	m2	82	219	€ 3.054	€ 8.333
Beuningen-Schoenaker	m2		168	€ -	€ 6.411
Beuningen-Tinnegieter	m2	407	87	€ 15.100	€ 3.328
Beuningen-Viermorgen	m2	126	715	€ 4.688	€ 27.242
Ewijk-Centrum	m2	10	16	€ 389	€ 608
Ewijk-Den Elt	m2	35		€ 1.313	€ -
Ewijk-Keizershoeve	m2		284	€ -	€ 10.827
Weurt-Noord	m2		32	€ -	€ 1.232
Weurt-Zuid	m2	744		€ 27.591	€ -
Winssen-Centrum	m2	303	197	€ 11.249	€ 7.517
TOTAAL	**m2**	**2.865**	**6.056**	**€ 106.269**	**€ 230.774**

Tabel 6.4: opgave ‘achterstallig vervangingsonderhoud’ per wijk o.b.v. prioritering, prijspeil 2024

6.2.1.1 Wijkgerichte aanpak

Om uitvoering te geven aan de vervangingsopgave bij het achterstallig onderhoud is gekozen voor een wijkgerichte aanpak, waarbij we alle struikrozen en beplantingsvakken met woekeronkruiden in één of meerdere wijken gelijktijdig aanpakken. In een periode van 4 jaar (2025 t/m 2028) zijn alle maatregelen uit tabel 6.4 uitgevoerd. De meerjarenplanning voor deze periode is opgenomen in tabel 6.5.

Wijken	2025	2026	2027	2028
Beuningen-Centrum	€ 2.958			
Beuningen-Den Balmert, fase 1	€ 75.000			
Beuningen-Aalsterveld		€ 2.469		
Beuningen-Blanckenburgh		€ 34.331		
Beuningen-Viermorgen		€ 31.930		
Beuningen-Heuve-1			€ 2.884	
Beuningen-Heuve-3			€ 10.055	
Beuningen-Heuve-4			€ 7.223	
Beuningen-Olden Tempel			€ 11.387	
Beuningen-Schoenaker			€ 6.411	
Ewijk-Centrum			€ 997	
Ewijk-Den Elt			€ 1.313	
Ewijk-Keizershoeve			€ 10.827	
Winssen-Centrum			€ 18.767	
Beuningen-Beuningse Plas				€ 5.363
Beuningen-Centrum Oost				€ 13.012
Beuningen-De Haaghe				€ 5.240
Beuningen-Den Balmert, fase 2				€ 18.188
Beuningen-Hoeve-1				€ 2.383
Beuningen-Hoeve-2				€ 1.236
Beuningen-Hoeve-3				€ 831
Weurt-Noord				€ 1.232
Weurt-Zuid				€ 27.591
	€ 77.958	**€ 68.730**	**€ 69.863**	**€ 75.076**

Tabel 6.5: meerjarenprogrammering wijkgerichte aanpak (achterstallig onderhoud), prijspeil 2024

De wijken ‘Beuningen-Duivenkamp’ en ‘Beuningen Tinnegieter’ (zie tabel 6.4) zijn niet meegenomen in de wijkgerichte aanpak (zie tabel 6.5), omdat de vervangingsopgave in deze wijken onderdeel zijn van reeds geplande reconstructies. De financiële vervangingsopgave van de groenvoorzieningen in deze wijken zijn meegenomen in de reconstructies.
De groenvoorzieningen in de wijken ‘Vording 2’ en ‘Vording 3’ zijn niet meegenomen in de technische inspectie groen, omdat er ten tijde van de uitvoering van de inspectie er in deze wijken reconstructies plaatsvonden.

De totale kosten voor de wijkgerichte aanpak van het achterstallig onderhoud bedragen € 291.627. Dit zijn de totale kosten, inclusief VAT-kosten (15%) en onvoorziene kosten (10%).

6.2.2 Gras- en kruidachtigen

Voor de gras- en kruidachtigen geldt dat slechts 1% van het totale aantal groenvakken een C-kwaliteit of lager scoort. De maatregelen die voor deze groenvakken nodig zijn, worden meegenomen in het structurele vervangingsonderhoud. Er is geen behoefte aan een eenmalige investering ten behoeve van achterstallig onderhoud.

6.2.3 Beschikbare middelen

Op dit moment zijn er in de begroting geen middelen beschikbaar gesteld om uitvoering te geven aan het achterstallig vervangingsonderhoud. Gebaseerde op de wijkgerichte aanpak (tabel 6.5) is er in de periode 2025 t/m 2028 behoefte aan een eenmalige investering van € 291.627. Dit zijn de totale kosten, inclusief VAT-kosten (15%) en onvoorziene kosten (10%).

6.3 Structurele vervangingsopgave

Aan de hand van het resultaat van de technische inspectie Groen zijn de benodigde middelen voor het achterstallig vervangingsonderhoud in beeld gebracht. In een periode van 4 jaar en middels een wijkgerichte aanpak werken we het achterstallig vervangingsonderhoud weg en brengen we de technische staat van het areaal aan groenvoorzieningen weer op orde.

Om de benodigde middelen voor de structurele vervangingsopgave vanaf 2025 inzichtelijk te maken, is er op basis van afschrijvingstermijnen en eenheidsprijzen een berekening gemaakt van de structurele vervangingsopgave vanaf 2025, zie tabel 6.6. De afschrijvingstermijnen sluiten aan bij de 'Financiële verordening Beuningen 2023 (art. 212)', welke uitgaat van een afschrijvingstermijn van maximaal 40 jaar op groenvoorzieningen. Voor de beheergroepen met een afschrijvingstermijn van 99 jaar, geldt dat deze in principe 'oneindig' meegaan en er geen sprake is van een structurele vervangingsopgave.

Beheergroep	Eenheid	Areaal	Afschrijvingstermijn (in jaren)	Prijs per eenheid	Jaarlijkse vervangingsopgave (areaal/afschrijvingstermijn)*PPE
Beplanting					
Bodembedekkers	m2	34.929	30	€ 38,11	€ 44.371
Bosplantsoen	m2	222.136	99	€ -	€ -
Haag	m2	28.799	30	€ 38,11	€ 36.585
Heesters	m2	58.835	30	€ 38,11	€ 74.740
Vaste planten	m2	3.624	10	€ 46,49	€ 16.848
Gazon	m2	453.676	40	€ 4,51	€ 51.152
Bloembollen (in gazon)	m2	4.780	5	€ 35,00	€ 33.460
Ruw gras	m2	1.229.922	99	€ -	€ -
Oevers	m2	35.496	99	€ -	€ -
Subtotaal					**€ 257.155**
VAT-kosten (15%)					€ 38.573
Eenmalige kosten (10%)					€ 25.715
Totaal					**€ 321.443**

Tabel 6.6: structurele vervangingsopgave per jaar, prijspeil 2024

De benodigde middelen voor de structurele vervangingsopgave bedragen vanaf 2025 jaarlijks € 321.443, excl. BTW. Dit zijn de kosten inclusief 15% VAT-kosten (voorbereiding, administratie en toezicht) en 10% onvoorziene kosten.
De jaarlijks benodigde middelen bedragen € 321.443 en zijn nodig om het areaal aan groenvoorzieningen op orde te houden en te voorkomen dat de technische kwaliteit van het groen de komende jaren niet verslechterd. Een belangrijke voorwaarde bij het op orde houden van ons areaal aan groenvoorzieningen is het hanteren van een toereikend onderhoudsniveau voor het dagelijks beheer en onderhoud (zie hoofdstuk 5).

6.3.1 Beschikbare middelen

Op de huidige begroting is er binnen de exploitatie een structureel budget beschikbaar van € 150.000 voor het projectmatig vervangen van groenvoorzieningen. Wanneer we het beschikbaar budget in mindering brengen op de benodigde middelen resulteert dit vanaf 2025 in een jaarlijkse toename van de benodigde middelen met € 171.443. Hierbij heeft het de voorkeur om, aansluitend bij de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) de benodigde middelen voor het structurele vervangingsonderhoud als investering op te nemen in de begroting.

6.4 Financieel overzicht

De benodigde middelen voor de investering(en) bestaan uit het achterstallig vervangingsonderhoud (zie § 6.2) en de structurele vervangingsopgave (zie § 6.3). Het Groenbeheerplan voorziet ten aanzien van het groot- en vervangingsonderhoud niet in keuzemogelijkheden. De benodigde middelen voor de investering(en) zijn in alle drie de scenario's gelijk, zie tabel 6.7.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Achterstallig vervangingsonderhoud	€ 77.958	€ 68.730	€ 69.863	€ 75.076	€ -	€ -
Structurele vervangingsopgave	€ 321.443	€ 321.443	€ 321.443	€ 321.443	€ 321.443	€ 321.443
Benodigde middelen	€ 399.401	€ 390.173	€ 391.306	€ 396.519	€ 321.443	€ 321.443
Beschikbare middelen (exploitatie)	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Verschil beschikbaar en benodigde middelen	€ -249.401	€ -240.173	€ -241.306	€ -246.519	€ -171.443	€ -171.443

Tabel 6.7: verschil beschikbare en benodigde middelen (investeringen), prijspeil 2024

In de periode 2025 t/m 2028 is er jaarlijks ongeveer € 245.000 aan extra middelen nodig om uitvoering te geven aan de vervangingsopgave (achterstallig en structureel). Na 2028 nemen de extra benodigde middelen af naar € 171.443, omdat op basis van de wijkgerichte aanpak het achterstallig onderhoud is weggewerkt. Er is vanaf 2029 alleen nog maar sprake van een structurele vervangingsopgave. Deze opgave is gebaseerd op het huidige areaal aan groenvoorzieningen en houdt nog geen rekening met de vergroening van de openbare ruimte (areaaluitbreiding).

7 Organisatie

Het Groenbeheerplan omschrijft de kaders voor het beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen, om welke groenvoorzieningen het gaat, welke maatregelen nodig zijn, welke kwaliteit we voor ogen hebben en wat de kosten zijn. Het resultaat vertalen we op operationeel niveau naar nieuwe onderhoudscontracten, inspecties en monitoring en de meerjarenprogrammering. Een belangrijke voorwaarde om uitvoering te geven aan het Groenbeheerplan is dat er op operationeel niveau voldoende kennis en capaciteit beschikbaar is. Dit hoofdstuk geeft een toelichting op de opbouw van de huidige organisatie, de opgave van de komende jaren en wat dit betekent voor onze interne organisatie.

7.1 Huidige organisatie

De afdeling Groen van de gemeente Beuningen is verantwoordelijk voor o.a. het groenbeheer, participatie in het groen en verschillende projecten, zoals (kleinschalige) vervangingen. De afdeling Groen is als volgt opgebouwd:

- 1,0 fte groenbeheerder;
- 0,4 fte toezichthouder Groen;
- 0,6 fte vakman Groen;
- 0,5 fte beleidsmedewerker Groen.

Voor de groenbeheerder geldt dat deze functie is opgebouwd uit 0,4 fte aan boombeheer en 0,6 fte aan groenbeheer.

7.2 Ontwikkeling groenbeheer

Het groen in de openbare ruimte speelt een belangrijke rol bij de opgaven uit de Omgevingsvisie en het Groenbeleidsplan. Dit resulteert enerzijds in andere onderhoudsmethodieken (bv. ecologisch maaien), welke we moeten implementeren in de onderhoudscontracten. Anderzijds zien we dat het belang van groen een grote rol speelt bij inrichtingsvraagstukken. Dit leidt tot vergroening van de openbare ruimte en een toename in het areaal aan groenvoorzieningen. Sinds 2013 is door de vergroening van de openbare ruimte en het realiseren van nieuwbouwwijken het areaal aan groenvoorzieningen toegenomen met ongeveer 27 hectare. Dit is een toename van ongeveer 15% en een ontwikkeling die zich op basis van de Omgevingsvisie, het Groenbeleidsplan en het Omgevingsprogramma Woningbouw de komende jaren zal blijven voortzetten.

Het vakgebied groenbeheer is gelijktijdig ook in beweging, waarbij de maatschappelijke opgaven zoals het vergroten van de biodiversiteit en klimaatadaptatie qua vakinhoudelijke kennis en competenties meer vragen van de interne organisatie. Gelijktijdig vinden we het ook belangrijk om onze inwoners en

vrijwilligers te betrekken bij het groenbeheer. De betrokkenheid bij groen is de afgelopen jaren dan ook gegroeid, wat steeds meer vraagt van de capaciteit van onze eigen organisatie om bijvoorbeeld (bewoners)initiatieven te begeleiden.

De afgelopen 10 jaar is de interne organisatie op basis van het toenemende areaal en alle ontwikkelingen in het groenbeheer niet meegegroeid. Met dezelfde capaciteit staan we voor een kwalitatieve en kwantitatieve grotere opgave.

7.3 Vervangingsopgave

De komende jaren gaan we aan de slag met de vervangingsopgave (zie hoofdstuk 6), waarbij we het achterstallige vervangingsonderhoud in 4 jaar wegwerken en we gelijktijdig invulling geven aan de structurele vervangingsopgave. De opgave voor het vervangingsonderhoud neemt hierdoor toe en vraagt vanwege de omvang van de opgave om een projectmatige aanpak. Denk hierbij aan het opstellen van een meerjarenprogrammering, het voorbereiden en aanbesteden van de werkzaamheden, de directievoering en toezicht en de nazorg. Om op een goede manier invulling te geven aan de vervangingsopgave is er binnen de interne organisatie behoefte aan extra personele capaciteit of de inzet van externe marktpartijen.

7.4 Inspectie(s) en monitoring

De gemeente Beuningen werkt volgens de cyclus van plan-do-check-act. Deze vier activiteiten dragen samen zorg voor de borging van de gewenste kwaliteit. Het cyclische karakter garandeert dat de kwaliteitsborging continu onder de aandacht is. Onze doelstellingen en kwaliteitskeuzes leggen we vast in dit Groenbeheerplan (Plan), waar we vervolgens de komende vier jaar middels onderhoudscontracten uitvoering aan geven (Do). In dit hoofdstuk omschrijven we hoe we het resultaat van onze activiteiten inspecteren en monitoren (Check) en hoe we indien nodig op basis van de resultaten onze doelstellingen bijstellen (Act).

7.4.1 Technische inspectie Groen

Voor de beoordeling van de technische kwaliteit van het groen maken we gebruik van de technische inspectie Groen. Bij de uitvoering van de technische inspectie beoordeelt de inspecteur alle groenvakken afzonderlijk op basis van een gebrekenlijst (bv. geslotenheid en conditie). Indien een groenvak niet meer voldoet aan de gewenste kwaliteit (ingrijpmaatstaf) zal de inspecteur het gebrek nader omschrijven, door bijvoorbeeld de omvang van het gebrek, veiligheidsaspecten en de benodigde beheersmaatregelen vast te leggen.

De beheersmaatregelen bestaan uit vervangingsonderhoud. In sommige situaties kan het zelf noodzakelijk zijn om te gaan omvormen. Het resultaat van de technische inspectie is te vertalen naar een meerjarenprogrammering met daarin de benodigde beheersmaatregelen en kosten.

De technische inspectie van het groen vindt gefaseerd plaats, waarbij de doelstelling is dat ieder groenvak 1x per 4 jaar wordt geïnspecteerd.

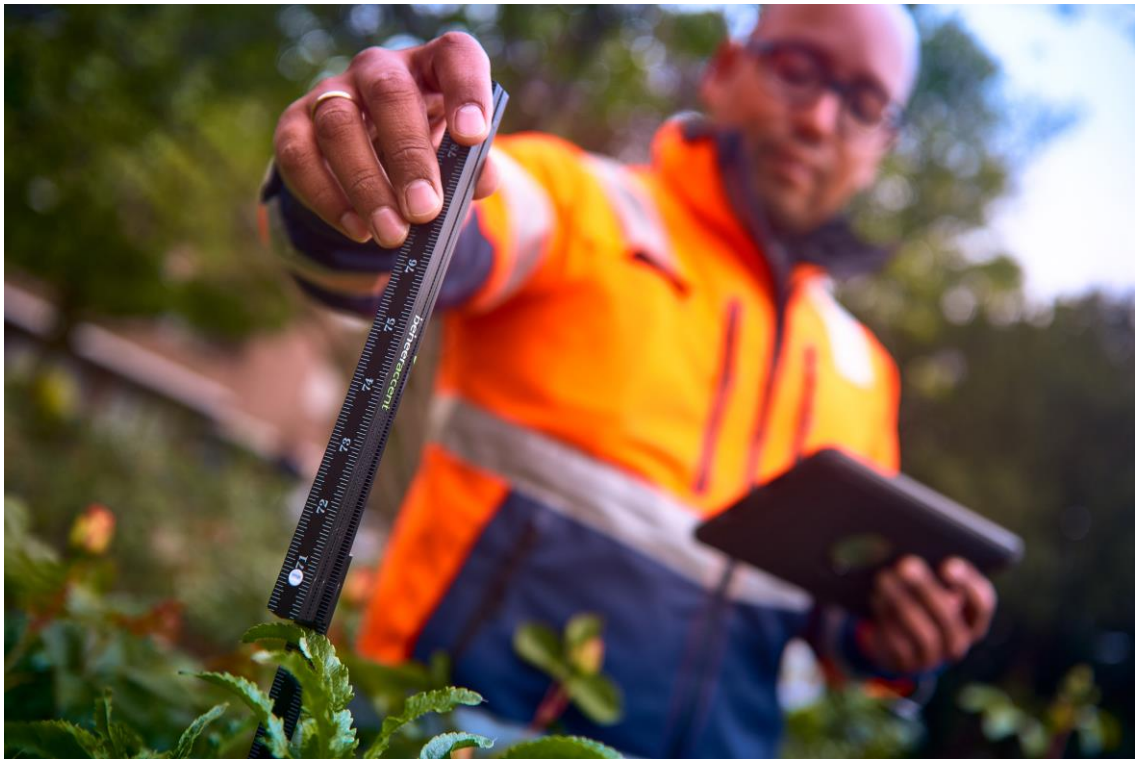
7.4.2 Besteksmetingen

Naast de technische kwaliteit beoordelen we ons groenareaal ook op basis van de beeldsystematiek van CROW. Dit is een uniforme methode om de beeldkwaliteit van de openbare ruimte te inspecteren en monitoren. Het resultaat van de metingen vergelijken we met de gewenste kwaliteit (streefwaarde) en indien nodig vindt bijstelling plaats. De beeldkwaliteit leggen we op dit moment vast aan de hand van besteksmetingen.

Ten behoeve van de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden en tussentijdse bijsturing maken we gebruik van besteksmetingen. In het integrale onderhoudscontract staat vastgelegd aan welk kwaliteitsniveau de aannemer gedurende een vooraf bepaalde periode dient te voldoen. Om te toetsen of het werk van de aannemer voldoet aan de kwaliteitseisen voeren we een steekproef uit; de besteksmeting. Deze steekproef vindt 1x in de 4 weken plaats.

Het resultaat van de besteksmeting biedt operationele sturingsinformatie. Deze informatie maakt het mogelijk om tijdig bij te sturen indien dit noodzakelijk is. Bij voorkeur komen we in samenspraak met de aannemer tot een passende oplossing (bv. opschalen van de beschikbare capaciteit). Indien de aannemer structureel niet blijft voldoen aan het gewenste kwaliteitsniveau, kunnen we de aannemer een korting op de aanneemsom (boete) opleggen.

Het resultaat van de besteksmetingen biedt gelijktijdig ook monitoringsinformatie, waarbij het bijvoorbeeld mogelijk is om de kwaliteitskeuzes uit het beleid te toetsen aan het behaalde resultaat. Indien nodig vindt in de uitvoering bijsturing plaats of moeten beleidsdoelstellingen worden bijgesteld.

7.4.3 Organisatie

Het uitvoeren van de technische inspectie Groen en de besteksmetingen vraagt om kennis van de beeldsystematiek, de technische inspectie Groen en om voldoende capaciteit. De technische inspectie Groen is om die redenen in 2023 al uitgevoerd door een externe marktpartij. Met ingang van het nieuwe integrale onderhoudscontract in 2026 willen we de besteksmetingen eveneens laten uitvoeren door een externe marktpartij met inspecteurs die in het bezit zijn van het CROW Certificaat Inspecteur Beeldkwaliteit. Op die manier dragen we zorg voor onafhankelijke en objectieve metingen en ontzorgen we de interne organisatie.

Voor de besteksmeting gaan we, in aansluiting op de beeldsystematiek, uit van maximaal 100 meetlocaties per termijn. Een besteksmeting bestaat jaarlijks uit 13 termijnen van 4 weken. Op basis van deze uitgangspunten bedragen de jaarlijkse kosten voor het uitvoeren van een besteksmeting bij één onderhoudscontract gemiddeld € 30.000, excl. btw.

De totale kosten voor het uitvoeren van een technische inspectie Groen op basis van het huidige areaal bedragen gemiddeld € 20.000, excl. btw. Bij een gefaseerde aanpak voeren we jaarlijks de inspectie uit op ongeveer 25% van het areaal. De jaarlijkse kosten bedragen daarmee gemiddeld € 5.000, excl. btw.

7.5 Contracten & aanbestedingen

Voor het uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden aan onze groenvoorzieningen maken we gebruik van meerjarige onderhoudscontracten die we aanbesteden aan marktpartijen. Deze paragraaf geeft een toelichting op de lopende onderhoudscontracten, de te verwachtte aanbestedingen en het contractmanagement.

7.5.1 Lopende contract(en)

Het reguliere beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen zijn aan de hand van een onderhoudscontract aanbesteed aan externe marktpartijen. Dit onderhoudscontract bestaat uit:

- RAW-bestek voor regulier beheer en onderhoud in de openbare ruimte (o.a. onkruid- en zwerfafvalbeheersing, randensnoei, maaien en bladruimen);
- RAW-raamovereenkomst voor regulier beheer en onderhoud in de openbare ruimte (o.a. inboet en snoeien).

Het onderhoudscontract heeft een vaste doorlooptijd van 2021 t/m 2023 met drie keer een optie tot verlenging van één jaar. In 2023 is besloten het onderhoudscontract met één jaar te verlengen t/m 31 december 2024.

7.5.2 Nieuwe aanbesteding(en)

Het huidige onderhoudscontract sluit onvoldoende aan bij de kaders uit het Groenbeheerplan en is vanwege de opbouw en structuur arbeidsintensief voor de directievoerders en toezichthouders. Er is om die reden behoefte aan een nieuw onderhoudscontract. Eind 2024 gaan we met elkaar in gesprek over de eisen en randvoorwaarden bij het nieuwe onderhoudscontract. Begin 2025 geven we een externe marktpartij de opdracht om op basis van de eisen en randvoorwaarden een nieuw onderhoudscontract

op te stellen, zodat medio 2025 de aanbestedingsprocedure van start kan gaan. Het doel is om met ingang van 1 januari 2026 te starten we met het nieuwe onderhoudscontract.

Het opstellen van het nieuwe onderhoudscontract en het deelnemen aan de aanbestedingsfase vraagt om een zorgvuldig proces, waarbij we inschatten dat er ongeveer 100 tot 200 uur aan capaciteit nodig is vanuit de interne organisatie. Deze inzet is nodig voor o.a. de uitvraag aan de marktpartij(en), deelnemen aan inhoudelijke overlegmomenten, het bepalen van de gunningscriteria, het toetsen van het onderhoudscontract, het bepalen van de hoeveelheden, beantwoording nota's van inlichtingen en deelname aan de beoordelingscommissie.

7.5.3 Gegevensbeheer

Het op orde houden van de basisgegevens speelt een belangrijke rol bij het contractmanagement. Het is dan ook van belang dat er een goed proces is voor het gegevensbeheer, waarin bijvoorbeeld heldere en duidelijke afspraken zijn gemaakt over de taak- en rolverdeling en het mutatieproces.

De gemeente maakt gebruik van een realtime beheersysteem, waarbij wijzigingen direct zichtbaar zijn voor bijvoorbeeld de aannemer(s). Het is dan ook van belang dat mutaties tijdig worden verwerkt, zodat de aannemer(s) op basis van een actuele beheerkaart hun werkzaamheden kunnen inplannen en uitvoeren.

Gegevensbeheer is daarnaast van belang voor het borgen van beheerkeuzes zoals het gewenste onderhoudsniveau, de onderhoudsfrequentie en het type beheer (bv. standaard of ecologisch). Dit biedt vervolgens input bij bijvoorbeeld het opstellen van nieuwe onderhoudscontracten en het maken van uitvoeringstekeningen.

Op dit moment is het mutatieproces niet op orde, waardoor bijvoorbeeld nieuwe projecten niet tijdig zijn ingetekend voor de actualisatie van de onderhoudscontracten op 1 januari van het nieuwe jaar. Doordat het mutatieproces niet op orde is en onvoldoende aansluit bij de informatiebehoefte en planning van de onderhoudscontracten, vraagt het op orde houden van de basisgegevens extra inspanning van de beheerder(s). Het is daarom noodzakelijk dat er in samenwerking met de afdeling Geo-informatie heldere afspraken worden gemaakt over het gegevensbeheer en specifiek het mutatieproces.

7.5.4 Arbeidsmarkt

Het afgelopen jaar hebben de aannemers te maken gehad met krapte op de arbeidsmarkt. De krapte komt door een lage werkeloosheid en een groot aanbod aan banen. Dit betekent dat aannemers het werk met minder mensen of minder goed opgeleide mensen moeten uitvoeren. Deze trend zet zich de komende jaren voort. Dezelfde ontwikkeling zien we terug bij de sociale werkvoorzieningen, waar personeel dat geschikt is voor het werk doorstroomt naar het bedrijfsleven en er bij de sociale werkvoorzieningen nauwelijks instroom is van nieuwe medewerkers.

De krapte op de arbeidsmarkt is zichtbaar in het aantal inschrijvingen bij nieuwe aanbestedingen en de manier waarop het werk wordt uitgevoerd. Dit betekent dat we het nieuwe onderhoudscontract dusdanig moeten vormgeven dat deze aantrekkelijk is voor meerdere marktpartijen. Dit kan bijvoorbeeld door

gebruik te maken van verschillende percelen waar een marktpartij op kan inschrijven of die ook aantrekkelijk zijn voor kleinere marktpartijen.

De kwaliteit van het uitgevoerde werk en de service- en dienstverlening van de aannemers loopt door de krapte op de arbeidsmarkt achteruit. Dit betekent dat onze directievoerders en toezichthouders steeds vaker te maken krijgen met aannemers die onvoldoende presteren. Dit leidt bijvoorbeeld tot een toename in het aantal 'besteksmeldingen', waarbij de aannemers in een relatief korte periode gebreken dienen te verhelpen. Dit heeft effect op de samenwerking met de aannemers en de werkdruk van de interne organisatie.

7.6 Communicatie

Op basis van een indeling in functionele gebieden zijn er kwaliteitskeuzes gemaakt; de ambitieniveaus. Uit de praktijk blijkt echter dat de prestatie-eisen bij de ambitieniveaus niet altijd aansluiten bij de verwachtingen van onze inwoners. Voor onkruidbeheersing in beplanting maken bewoners al meldingen wanneer het beplantingsvak nog aan een A-kwaliteit voldoet. Volgens het gewenste ambitieniveau is ingrijpen nog niet noodzakelijk. Desondanks kost het onze medewerkers veel tijd om meldingen op een goede manier af te handelen (o.a. locatiebezoek en terugkoppeling melder). In het groeiseizoen komt het regelmatig voor dat de toezichthouder zich grotendeels bezighoudt met het afhandelen van meldingen en in mindere mate toekomt aan zijn hoofdtaak; het begeleiden en controleren van de uitvoerende werkzaamheden.

Communicatie, bijvoorbeeld via social media, kan bijdragen aan een beter verwachtingspatroon van onze inwoners. Het opstellen van een communicatiekalender specifiek voor het groenbeheer is gewenst. Belangrijke onderwerpen voor de communicatiekalender zijn:

- Uitleg 'beeldgericht werken';
- Toelichting ambitieniveaus gemeente Beuningen;
- Planning frequentiegericht onderhoud (bv. snoeien en inboeten);
- Aankondiging bladruimperiode.

Het doel van de communicatiekalender is het voorkomen van meldingen door inwoners tijdig te informeren over wanneer en welke werkzaamheden in de wijk plaatsvinden en wat de inwoners mogen verwachten van de gemeente.

7.7 Conclusie

Om met de huidige organisatie optimaal te kunnen bijdragen aan de ambities uit het Groenbeleidsplan en de uitgangspunten uit het Groenbeheerplan en is het van belang dat er gelijktijdig invulling wordt gegeven aan de volgende randvoorwaarden:

- Vergroten van de personele capaciteit;
- Inzet marktpartijen voor inspecties en monitoring;
- Gegevensbeheer en mutatieproces zijn op orde;
- Opstellen communicatiekalender Groen.

Door de groei van het areaal aan groenvoorzieningen, het toenemende belang van groen bij de maatschappelijke opgaven, participatie in het groen en de vervangingsopgave van de komende jaren is er behoefte aan extra personele capaciteit. De invulling van deze capaciteitsbehoefte kunnen we op verschillende manieren invullen, namelijk:

- Inhuur externe capaciteit (detachering en/of projectmatig);
- Vacatureruimte beschikbaar stellen (bv. voor een operationeel groenbeheerder).

8 Conclusie en aanbevelingen

Het Groenbeheerplan geeft voor het beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen (excl. bomen) uitwerking aan het Groenbeleidsplan. Het Groenbeheerplan omschrijft welke maatregelen en middelen nodig zijn om de groenvoorzieningen op orde te houden en om optimaal invulling te geven aan de groene beleidsambities. Dit hoofdstuk bevat een beknopte omschrijving van de maatregelen en middelen die nodig zijn voor het beheer en onderhoud en geeft aanbevelingen voor de implementatie van het Groenbeheerplan op operationeel niveau.

8.1 Conclusies

Het Groenbeheerplan is gebaseerd op het huidige areaal aan groenvoorzieningen en de manier waarop we het huidige beheer en onderhoud organiseren. Hierbij omschrijft het Groenbeheerplan maatregelen en (kwaliteits)keuzes om invulling te geven aan de ambities uit het Groenbeleidsplan. Daarbij is onderscheid gemaakt naar dagelijks beheer en onderhoud (exploitatie) en vervangingsonderhoud (investeringen).

8.1.1 Dagelijks beheer en onderhoud

Met het dagelijks beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen dragen we bij aan de volgende thema's uit het Groenbeleidsplan:

- Versterking van de biodiversiteit;
- Klimaatadaptief groen;
- Functioneel en hoogwaardig groen;
- Samen met onze bewoners.

De thema's uit het Groenbeleidsplan zijn in de visie op het groenbeheer (hoofdstuk 3) vertaald naar concrete maatregelen, zoals het ecologisch maaien van grasvelden, bermen en oevers en het laten liggen van bladafval in de beplantingsvakken. Deze maatregelen zijn meegenomen in de berekening van de benodigde middelen voor het dagelijks beheer en onderhoud.

Voor het dagelijks beheer en onderhoud (exploitatie) van de groenvoorzieningen zijn aan de hand van twee scenario's kwaliteitskeuzes gemaakt. Scenario 1 is gebaseerd op de manier waarop we huidige beheer en onderhoud organiseren en het huidige kwaliteitsbeeld. In vervolg op het Groenbeleidsplan is in scenario 2 een voorstel gedaan voor het toepassen van een hoger ambitieniveau voor het dagelijks beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen.

Kosten

Op basis van de visie op groenbeheer en de kwaliteitskeuzes in scenario 1 en 2 zijn de kosten voor het dagelijks beheer en onderhoud berekend. Hieruit blijkt het volgende:

- De beschikbare middelen op de exploitatie bedragen € [redacted];
- De benodigde middelen voor scenario 1 (huidige situatie) zijn gelijk aan de beschikbare middelen;
- De benodigde middelen voor scenario 2 (hoger kwaliteitsniveau) bedragen € [redacted] tot € [redacted];
- De extra benodigde middelen voor scenario 2 bedragen jaarlijks € 85.000 tot € 125.000;
- Alle genoemde bedragen zijn exclusief indexatie na 2024.

Scenario 1 kunnen we in 2024 en 2025 voortzetten op basis van het huidige onderhoudscontract. Om die reden zullen de benodigde middelen vooralsnog niet toenemen. Voor scenario 2 zullen we het huidige onderhoudscontract opnieuw moeten aanbesteden. Vanwege de marktwerking hanteren we een bandbreedte.

8.1.2 Vervangingsonderhoud

Uit de technische inspectie Groen van 2023 blijkt dat er sprake is van achterstallig vervangingsonderhoud ontstaan door het uitblijven van beheermaatregelen of het niet tijdig vervangen van groenvoorzieningen. De aanpak van het achterstallig vervangingsonderhoud is gericht op het verwijderen van woekeronkruiden en het omvormen van de struikrozen (onderhoudsintensieve beheergroep).
Gezien het belang van groen bij de verschillende maatschappelijke opgaven en de groene opgaven is het nodig om ook middelen beschikbaar te stellen voor de structurele vervanging van groenvoorzieningen. Op die manier werken we de achterstanden weg en houden we in de toekomst ons areaal op orde.

Kosten

De kosten voor het vervangingsonderhoud zijn op basis van het resultaat van de technische inspectie Groen (achterstallig vervangingsonderhoud) en de afschrijvingstermijnen (structureel vervangingsonderhoud) berekend. Hieruit blijkt het volgende:

- De beschikbare middelen op de exploitatie bedragen € 150.000 per jaar;
- De benodigde middelen voor het structureel vervangingsonderhoud bedragen € 321.443 per jaar;
- De benodigde middelen voor het achterstallig onderhoud bedragen in totaal € 291.627;
- Op basis van een wijkgerichte aanpak bedragen de benodigde middelen voor het achterstallig onderhoud gemiddeld € 72.907 per jaar;
- De beschikbare middelen voor de vervangingsinvesteringen nemen in de periode 2025 t/m 2028 gemiddeld toe met € 244.350 per jaar.

8.1.3 Interne organisatie

Het voorgaande Groenbeheerplan is vastgesteld in 2013. De ‘groene opgaven’ in de gemeente Beuningen zijn sinds 2013, op basis van een toename in het areaal en de ontwikkelingen in het groenbeheer, steeds groter geworden. Dit is een trend die zich de komende jaren zal gaan voortzetten. De interne organisatie is echter niet meegegroeid, waardoor we met dezelfde capaciteit voor een steeds grotere opgave staan.

Om uitvoering te kunnen geven aan het nieuwe Groenbeheerplan (2025 t/m 2028) is het nodig om:

- De personele capaciteit te vergroten;
- Gebruik te maken van de inzet van externe marktpartijen voor inspecties en monitoring;
- Het gegevensbeheer en het mutatieproces op orde te krijgen;
- Een communicatiekalender Groen op te stellen.

De jaarlijkse kosten voor de inzet van externe marktpartijen voor de inspecties en monitoring bedragen gemiddeld € 35.000 per jaar. De benodigde middelen voor het vergroten van de personele capaciteit zijn niet meegenomen in de jaarlijkse kosten. Deze zijn afhankelijk van de gekozen oplossingsrichting; inhuur externe marktpartij(en) of het beschikbaar stellen van vacatureruimte.

8.1.4 Integrale aanpak

Het Groenbeheerplan bestaat uit meerdere bouwstenen, zoals de visie op groenbeheer, het dagelijks beheer en onderhoud, de aanpak van de vervangingsopgave en de ontwikkeling van de interne organisatie. De bouwstenen zijn onderling met elkaar verbonden en vormen gezamenlijk de basis voor het toekomstige beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen. Bij de bestuurlijke vaststelling is het daarom belangrijk om te realiseren dat de financiële- en kwaliteitskeuzes die voorliggen in het Groenbeheerplan met elkaar zijn verbonden en elke beslissing met betrekking tot één of meerdere bouwstenen invloed heeft op het uiteindelijke resultaat (“het één kan niet zonder het ander”).

De bouwstenen gezamenlijk vormen de volledige aanpak van het groenbeheer de komende jaren en dragen er zorg voor dat we optimaal invulling kunnen geven aan onze beleidsambities en het areaal aan groenvoorzieningen op orde krijgen en houden. Kortom, willen we kwalitatief beheer in de komende jaren bestendigen dan is een extra investering in zowel onderhoudsniveau, de vervangingsopgave en de personele capaciteit noodzakelijk.

8.2 Aanbevelingen

Voor de implementatie van het Groenbeheerplan zijn enkele aanbevelingen opgenomen, welke bijdragen aan een goede uitwerking van de maatregelen op operationeel niveau.

8.2.1 Onderhoudscontract(en)

Het huidige onderhoudscontract is verlengd t/m 31 december 2024. Op basis van de bestuurlijke vaststelling van het Groenbeheerplan en de kwaliteitskeuzes gaan we in 2025 de aanbesteding voorbereiden van het nieuwe onderhoudscontract met als ingangsdatum 1 januari 2026. De maatregelen uit het Groenbeheerplan krijgen uitwerking in het nieuwe onderhoudscontract. Dit betekent dat we in eerste instantie inzichtelijk maken wat de scope (maatregelen, hoeveelheden, kwaliteit, beeld en frequentie) is van het nieuwe onderhoudscontract. Vervolgens bepalen we op basis van de scope de contractvorm (bv. RAW-bestek, RAW-raamovereenkomst of UAV-gc) en de manier van aanbesteden (hanteren van percelen, EMVI en/of laagste prijs). Het resultaat van deze input vertalen we naar één of meerdere onderhoudscontracten, inclusief alle benodigde aanbestedingsdocumenten. In het derde kwartaal van 2025 zal de publicatie van de nieuwe onderhoudscontract(en) plaatsvinden.

8.2.2 Aanpak vervangingsopgave

Het resultaat van de technische inspectie Groen maakt inzichtelijk welke maatregelen nodig zijn om de groenvoorzieningen weer aan het gewenste kwaliteit te laten voldoen. De vervolgstap is deze maatregelen te vertalen naar een meerjarenprogrammering voor de vervangingsopgave van de groenvoorzieningen. Dit doen we aan de hand van de volgende stappen:

Toetsen aan integrale programmering

Op dit moment vinden er geen grootschalige vervangingen plaats van onze groenvoorzieningen. Het toetsen van de maatregelen uit de technische inspectie Groen aan de programmering Groen is dan ook niet noodzakelijk.

Daarentegen is het wel van belang om het resultaat van de technische inspectie Groen te toetsen aan de integrale programmering. Op die manier dragen we er zorg voor dat, indien mogelijk, de vervangingsopgaven van de groenvoorzieningen gelijktijdig met andere vervangingsopgaven worden uitgevoerd (werk met werk maken).

Praktijktoets

De praktijktoets is de vertaling van de technische inspectie Groen naar een uitvoeringsprogramma. Het doel van de praktijktoets is om het resultaat van de technische inspectie Groen af te stemmen op andere disciplines (integrale programmering), te prioriteren en te vertalen naar definitieve maatregelen en budgetten. Het is daarbij van belang om de maatregelen uit de technische inspectie Groen te toetsen aan de gewenste doelstellingen en de onderlinge samenhang van de maatregelen. Tijdens de technische inspectie Groen zijn alle groenvakken afzonderlijk van elkaar beoordeeld en is er bij een te laag kwaliteitsniveau een maatregel toegekend. Hierbij is niet gekeken naar een integrale en/of volledige aanpak van een straat of buurt. Het is daarom belangrijk om tijdens de praktijktoets een verband te leggen tussen de afzonderlijke maatregelen (bv. alle beplantingsvakken in de straat renoveren) en met de maatregelen vanuit de andere assets (integrale aanpak van een locatie).

Beleidsdoelstellingen

De laatste stap in het proces is het toetsen van de maatregelen aan onze beleidsdoelstellingen, zoals;

- Het vergroenen van de openbare ruimte (klimaatadaptatie);
- De aanplant van klimaatadaptieve beplanting en functioneel en kwalitatief groen;
- Het vergroten van de biodiversiteit.

Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat we bij de uitvoering van de maatregelen uitgaan van de aanplant van dezelfde beplantingssoort, terwijl de aanplant van een andere beplantingssoort juist bijdraagt aan het vergroten van de biodiversiteit.

Een ander voorbeeld is dat er bij het opstellen van de maatregelen geen rekening is gehouden met kansen voor vergroening (groen in plaats van verharding). Hiervoor zullen we tijdens de ‘praktijktoets’ de kansrijke locaties in beeld brengen en deze afstemmen met de betrokken assetbeheerders.

Het doel is om in het uitvoeringsprogramma en binnen de beschikbare middelen zo optimaal mogelijk invulling te geven aan de beleidsdoelstellingen ‘klimaatadaptatie’ en ‘biodiversiteit’.

8.2.3 Werken met voorziening(en)

Het Groenbeheerplan gaat uit van exploitatiekosten en vervangingsinvesteringen en werkt nog niet met voorzieningen. Voor de maatregelen met betrekking tot groot onderhoud (bv. het dunnen van bosplantsoen of de inboet van beplanting) is het echter gewenst om te werken met één of meerdere voorzieningen. De belangrijkste reden hiervoor is dat deze werkzaamheden vaak een meerjaarlijkse onderhoudscyclus hebben (bv. 1x per 3 of 5 jaar). Het gebruik van voorzieningen heeft als voordeel dat er minder grote schommelingen zijn op de exploitatie en de werkzaamheden door de beheerder planmatig zijn te organiseren. Denk bijvoorbeeld aan een wijkgerichte aanpak, waarbij we alle maatregelen voor het groot onderhoud binnen een wijk in één keer uitvoeren.

Bijlagen

Bijlage 1 Omschrijving beheergroepen

Omschrijving van alle voorkomende beheergroepen in de gemeente Beuningen. De omschrijving van de beheergroepen bestaat uit een definitie, de objectenregistratie, maatregelenpakketten en de technische kwaliteitseisen.

Bijlage 2 Financieel overzicht exploitatie

Tabel met daarin een overzicht van de beschikbare middelen op de exploitatie op basis van de indeling naar kostenplaats en kostencode. De beschikbare middelen zijn vergeleken met de benodigde middelen op basis van de kwaliteitskeuzes in scenario 1 en 2 (zie hoofdstuk 5)

Bijlage 1, Omschrijving beheergroepen

Zie separate bijlage ‘Uitwerking beheergroepen, Beuningen (2024)’

Bijlage 2, Financieel overzicht exploitatie

Beheeraccent advies

Alcoalaan 4 5151 RW Drunen T. 0416 533 374 info@beheeraccent.nl www.beheeraccent.nl